

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคำซ้อนในคำขอเรื่องพระอภัยมณีและศรีสุวรรณ ซึ่งสามารถแบ่งผลการศึกษาได้ดังนี้

1. คำซ้อนที่แบ่งตามจำนวนคำ
2. คำซ้อนที่สร้างขึ้นจากภาษาที่ต่างกัน
3. คำซ้อนที่แบ่งตามลักษณะความหมาย

1. คำซ้อนที่แบ่งตามจำนวนคำ

การศึกษาคำซ้อนที่แบ่งตามจำนวนคำ ผู้วิจัยได้ใช้จำนวนคำเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม โดยได้รวบรวมทั้งคำซ้อนเพื่อความหมายและคำซ้อนเพื่อเสียงไว้ด้วยกัน ผลการศึกษาคำซ้อนที่แบ่งตามจำนวนคำสามารถจำแนกเป็น คำซ้อน 2 คำ คำซ้อน 3 คำ คำซ้อน 4 คำ คำซ้อนขยายคู่ และคำซ้อนที่มากกว่า 4 คำ ดังนี้

1.1 คำซ้อน 2 คำ

คำซ้อน 2 คำ เกิดจากการนำเอาคำ 2 คำ ที่มีความหมายเหมือนกัน ใกล้เคียงกัน และตรงข้ามกันมาซ้อนกัน ในคำขอเรื่องพระอภัยมณีและศรีสุวรรณ พบทั้งที่เป็นลักษณะของคำพยางค์เดียว 2 คำซ้อนกัน คำพยางค์เดียวซ้อนกับคำที่มี 2 พยางค์ คำพยางค์เดียวซ้อนกับคำที่มี 3 พยางค์ คำที่มี 2 พยางค์ซ้อนกับคำพยางค์เดียว คำที่มี 2 พยางค์ซ้อนกับคำที่มี 2 พยางค์ คำที่มี 3 พยางค์ซ้อนกับคำที่มี 2 พยางค์ ดังนี้

คำพยางค์เดียว 2 คำซ้อนกัน (1 พยางค์ + 1 พยางค์)

ตัวอย่างที่ 1

คว่ำก้นค่อม

วาดอ้อมพายแหลม

เหมือนวงเดือนแรม

สิบสองคำได้

ตัวอย่างที่ 2

พราหมณ์ได้หยอกเคียว

เมื่อครั้งได้นั้น

มากดขี่ปืน

เกินคน

ตัวอย่างที่ 3

มาอุปการ

ใส่ความเข้าเหล่าน

บ่กลัวกรรมเวร

บาปร้าย

คำพยางค์เดียว 2 คำซ้อนกันในคำขอเรื่องพระอภัยมณีและศรีสุวรรณ มีดังนี้

1. กังค่อม	33. ชัดซ้อง
2. กตชี	34. ชัดเคื่อง
3. กรรมเวร	35. ซับจำ
4. กราบหล	36. ขาดเหลือ
5. กราบบ	37. ขานไซ
6. กลัวหย่าน	38. ขามเขง
7. กล่าวชี้	39. ขาวผอน
8. กล่าวร้อง	40. ขำคา
9. กลิ่นรส	41. ซิดแต้ม
10. กวงไกล	42. แข็งหยาบ
11. กวดเหยี่ยม	43. โขดกริ้ว
12. กวนควี	44. ไชเล่า
13. กวนเคียว	45. คั่นคว่า
14. กวังเมา	46. ครบพร้อม
15. กอดพื้น	47. ครอบงำ
16. กอดรัด	48. คลายเบา
17. ก่อนออน	49. ควี่มาย
18. กันกล้า	50. ควี่อ้า
19. ก่าเก็ง	51. คอนเพื่อน
20. ก่าป่อง	52. คอนไหว
21. ก่าเส้า	53. คั่งคั่น
22. กิดซ่อม	54. คัดคั่น
23. กีกกอง	55. ค้าขาย
24. เก่งกล้า	56. ค้างเค้น
25. เกรงกลัว	57. เคียดซัง
26. เกียจคร้าน	58. แค้นซ้อง
27. เกี้ยวเลียว	59. แค้นเคื่อง
28. เกื้อหนุน	60. โคตรเชื้อ
29. ขดคู้	61. ไคว่ครบ
30. ขวางกีด	62. ไคว่เลี้ยง
31. ขว้างทิ้ง	63. เจียบมิด
32. ชัดขวาง	64. จ่มส้าม

65. จวบพบ
 66. จ่องซัก
 67. จาจ่ม
 68. จาตอบ
 69. จาเถียง
 70. จำจื้อ
 71. จิมไกล้
 72. จีบแหล้ม
 73. จุกเซา
 74. จูล่าย
 75. แจ่งซือก
 76. ขวนซัก
 77. ขาติเชื้อ
 78. ชื่อนาม
 79. เซยชม
 80. เซญชวน
 81. โชคชัย
 82. ซ่อโก่ง
 83. ซอนแซม
 84. ซ้อนทับ
 85. ซักไ้
 86. ซาบซูป
 87. ซาบรู้
 88. ซื่อขาย
 89. ซุกซ่อน
 90. ซูปผอม
 91. เซาะไ้
 92. เซาะหา
 93. ต่วนดั้น
 94. ต่วนพลัน
 95. ดอกดวง
 96. ดอยดง
 97. ดักนึ่ง

98. ด้านดื้อ
 99. ดาวเดือน
 100. ตัวแดน
 101. เดชรืธี
 102. เดินเต้า
 103. เดินเที่ยว
 104. เดินเลียบ
 105. แดกหย้อ
 106. ต้นปลาย
 107. ตัดขาด
 108. ตั้ตรอน
 109. ต้นตีบ
 110. ด้านแสง
 111. ตามทวย
 112. ต่ำสูง
 113. ติดห้อย
 114. ตีบตัน
 115. ตีนลูก
 116. เตียนเลี่ยน
 117. เต้อมตุ้ม
 118. เต้อมถั่ง
 119. แดกฟุ้ง
 120. แดกม้าง
 121. แดกอ้า
 122. แต่งดา
 123. แต่งแปง
 124. แต่งแสร้าง
 125. แต่งห้าง
 126. ไต่เต้า
 127. ถกถอน
 128. ถวายปัน
 129. ถวายอับ
 130. ถอกเท

131. ถากถาง	164. บิดเปื้อน
132. ถามไถ่	165. บิดพลั่ว
133. ถือฟือ	166. บุปติ
134. เถิงตราบ	167. บุปุ่น
135. เถิงรอด	168. เบี่ยงซ้าย
136. ไถ่ถาม	169. เบี่ยงเป้ง
137. ทราบแจ้ง	170. เบียดยู้
138. ทวยหอม	171. ปรับไหม
139. ทวยตาม	172. ปราบปราม
140. ทวยทัน	173. ปลงปล่อย
141. ทอดละ	174. ปลงป็น
142. ทานทน	175. ปลงเวน
143. ท่าวกลิ้ง	176. ปัดกวาด
144. ท่าวลัม	177. ปั่นปลง
145. ทุกข์ร้อน	178. ปั่นป่วน
146. เทิงทัน	179. ปากหัก
147. เทียงแท้	180. ป้านป่อง
148. เทียงหมั่น	181. ปานเผียบ
149. เทียมแทก	182. ป่าวร้อง
150. แทงพัน	183. ปิดบัง
151. นวดพัน	184. ปิดหุ้ม
152. น้อมน้าว	185. ปุดขาด
153. นิ่งเสย	186. เปรียบเทียม
154. นึกคิด	187. เปรียบเหมือน
155. เนตรหน้า	188. เปล่งแจ้ง
156. แน่นหนา	189. เปล่าจ้อย
157. ป่มลี้	190. เปอะตม
158. บวมพอง	191. เป้าปัด
159. บอกขาน	192. เปิดไซ
160. บอกแจ้ง	193. แปดป้อ
161. บังลัับ	194. แปลกปลอม
162. บ้านซอง	195. ผดผั่ว
163. บิดเปียง	196. ผลัดเปลี่ยน

197. ผ่อคอย	230. เพดเพียง
198. ผ่องใส	231. เพราทอน
199. ผ่อนผัน	232. เพิกวะ
200. ผ่อเฝ้า	233. เพิงคร
201. ผ่อเหง้อ	234. เพ็งพะ
202. ผ่อเหยี่ยม	235. เพ้มพูน
203. ผัดผาย	236. ฟังฟ้าว
204. ผัดเหลียว	237. ฟังยิน
205. ผันเปียง	238. ฟันแทง
206. ผับท้าว	239. ฟาดฟัด
207. ผายผย	240. ฟั่นตั้น
208. ผิดผวน	241. ฟั่นพลิก
209. ผิดแผก	242. เฟื่องคา
210. ผีสาง	243. เฟือนคอน
211. ผี้ยวากว	244. ม่วนเพราะ
212. แผดร้อง	245. มอบป็น
213. แผผวน	246. มาดม้อ
214. ผ่ายเบื่อง	247. มายรัด
215. ผูงชุม	248. มาสปี
216. แผงเทียม	249. มืดมิด
217. แผงแอบ	250. เมฆผ้า
218. พงศ์พันธุ์	251. เมาะม้อย
219. พรากพลัด	252. เมินนาน
220. พลิกฟั่น	253. เมินเสย
221. พอกฟั่น	254. แม่นทัด
222. พักเซา	255. ยกย้าย
223. พ่างพาย	256. ยवादยัวะ
224. ฟ่านหย้าน	257. ยวานอง
225. ฟ่ายย้าย	258. ยวาพัง
226. ฟ่ายหนี	259. ย่อยยับ
227. พิกงว้าย	260. ยั้งพัก
228. ฟั่นลุ่ม	261. ยั้งหยุด
229. พุดจา	262. ยัดยู้

263. ยากจน	296. ละขว้าง
264. ย่างย้าย	297. ลับบ้ง
265. ยาวนาน	298. ลับลี้
266. ยื่นป็น	299. ลากชัก
267. เยียดยัด	300. ล่ายพราง
268. แยมยวาย	301. ล่ายลวง
269. รดหล่อ	302. ลืมลา
270. รอดเทิง	303. ลือเล่า
271. รอด้า	304. ลูชิง
272. ร้อนรน	305. ลุนหลัง
273. ร้อนไหม้	306. เล็กน้อย
274. รอบล้อม	307. เล็งแล
275. รอร้ง	308. เล่ห์กล
276. รักแพง	309. เลางาม
277. ร้งรอ	310. เล่าลือ
278. รัตพัน	311. เลียนเกลี้ยง
279. ราบเกลี้ยง	312. เลียบเลาะ
280. ร้ายดี	313. แลงคำ
281. ร้าร้อง	314. แลมอง
282. รุ่งแจ้ง	315. ไล่ขับ
283. เร่งรัด	316. ว่องไว
284. เรียกร้อง	317. วอนวาน
285. เรียงยาย	318. เวียงวัง
286. เรียวดวน	319. แวดอ้อม
287. เรียวพลัน	320. แว้ย้ง
288. เรียวريب	321. แวะแ่ว
289. เรืองร่าม	322. ส่งยู่
290. เรือเรือ	323. สวกร้าย
291. ล่วงข้าม	324. สวงาม
292. ล่วงป็น	325. สว่างแจ้ง
293. ล่วงพัน	326. สว่างมาย
294. ลวงพราง	327. สอดเซาะ
295. ล่วงล้ำ	328. สอนสั่ง

329. สั้งสอน	362. หย่อนคล้อย
330. สัตจ้อง	363. หย่อนย้อย
331. สันท้วง	364. หยาดยาย
332. สุดเสียง	365. หยาบหย้อ
333. สุปสอด	366. หยิกยืม
334. สูญหาย	367. หยุดหย่อน
335. สุนกวน	368. หยิบถือ
336. เสงจา	369. หลงลืม
337. เสร็จเมี้ยน	370. หลงหล้า
338. เสื่อมสูญ	371. หลดไหล
339. แสบไหม้	372. หลบหลีก
340. ไสสว่าง	373. หลวกแหลม
341. หนพ่าย	374. หลับนอน
342. หนองน้ำ	375. หลับไหล
343. หนองหนัก	376. หลีกค้าย
344. หนักเบา	377. หลีกลับ
345. หนักหนา	378. หวงแหน
346. หนาวเย็น	379. ห่อมหาย
347. หนุ่มกำ	380. ห่อหุ้ม
348. หมดเสียง	381. หอบอุ้ม
349. ห่มหุ้ม	382. ห่างไกล
350. ห่มม้วน	383. ห้ามปรัม
351. ห่มหมอง	384. หายมาย
352. หมวดทบ	385. หายเหือด
353. หมองเส้า	386. หี่หุ้ม
354. หมองหมาง	387. หีกหยาบ
355. หมองเหงา	388. เหยียงเหง้อ
356. หมอบคลาน	389. เหตุผล
357. หมั่นกุง	390. เหนงหนีบ
358. หมั่นสั้น	391. เหนื่อยค้ำ
359. หมี่ก้อง	392. เหนื่อยล้ำ
360. หมั่นซุก	393. เหยเหือด
361. หยอกเคียว	394. เหยาะหยอก

395. เหล็กหล่ม	407. อ่วงซ้อง
396. เหล็กแว	408. อ่วงห้อย
397. เหินห่าง	409. อ่อนค้อม
398. เท็ดเอื้อน	410. อ่อนนวล
399. แหนบอก	411. อับจน
400. แหะแอม	412. อับมอ
401. โห้ร้อง	413. อับหื้อ
402. ไหญ่กว้าง	414. อิดอ่อน
403. ไหญ่โต	415. อุ่นร้อน
404. ไหญ่น้อย	416. แอบซิด
405. ออกทรวง	417. แอบแฝง
406. อดกั้น	418. ฮาดร้าง

คำพยางค์เดียวซ้อนกับคำที่มี 2 พยางค์ (1 พยางค์ + 2 พยางค์)

ตัวอย่างที่ 1

จาเพียบเทอะ เหมือนดอกบุปผา ปทุมมา จีจุมกบแอม

ตัวอย่างที่ 2

หื้อแตกขจาย ตื่นเต้นพาย้าย จักซิงคุบเข้า เอนาย

ตัวอย่างที่ 3

เอาเจ้าพราหมณ์น้อย มอบายกับตา เถ้าชรา เรียวแรงบักล่า

คำพยางค์เดียวซ้อนกับคำที่มี 2 พยางค์ ในคำขอเรื่องพระอภัยมณีและศรีสุวรรณ มีดังนี้

1. ดอกบุปผา	5. สิ่งสมบัติ
2. แตกขจาย	6. เส็กสงคราม
3. เถ้าชรา	7. หลงสลั่ง
4. เฟิดละอาย	

คำพยางค์เดียวซ้อนกับคำที่มี 3 พยางค์ (1 พยางค์ + 3 พยางค์)

พบเพียง 1 คำ คือคำว่า นับสังขยา ปรากฏในบทที่ว่า

อันชายอื่นนั้น นับสังขยา ทัวผืนสุทธา อ่านแสนหมื่นได้

คำที่มี 2 พยางค์ซ้อนกับคำพยางค์เดียว (2 พยางค์ + 1 พยางค์)

ตัวอย่างที่ 1

เยี่ยะเหมือนซัดใจ แม่บัวไวก้าน

โกรธาเคื่อง

โกรธร้าย

ตัวอย่างที่ 2

จักเชิญเจ้าไว้

ประสาทคำปอน

หื้อบรรทมนอน

ยี่งูในหม้าน

ตัวอย่างที่ 3

นางหน่อไธ

แม่เอื้องจิตลาม

สดับฟังความ

สุดาบอกให้

คำที่มี 2 พยางค์ซ้อนกับคำพยางค์เดียว ในคำขอเรื่องพระอภัยมณีและศรีสุวรรณ มีดังนี้

1. โกรธาเคียด

9. เป็กสาแสง

2. โกรธาเคื่อง

10. มัคคาคอง

3. คะเนนิก

11. ไมตรีมิตร

4. ญาดิวศ์ (ออกเสียง ยา-ติ-วง)

12. วิสูตรหม้าน

5. บรรทมนอน

13. สดับฟัง

6. บัลลังก์แท่น

14. สนุกม่วน

7. ประตุทวาร (ทวาร ออกเป็นเสียงควบ
กล้ำพยางค์เดียว)

15. เสมอเหมือน

16. ไสยานอน

8. ปุสสาถาม

คำที่มี 2 พยางค์ซ้อนกับคำที่มี 2 พยางค์ (2 พยางค์ + 2 พยางค์)

ตัวอย่างที่ 1

เข้าทูลกราบน้อม

ธิดาบุตตี

ร้ายแลดี

เที่ยงรู้เมื่อเฝ้า

ตัวอย่างที่ 2

เรื่องราวคำนี้

มากมายอีกโข

เวทิตัพโพ

เพ็ญรู้พายหน้า

ตัวอย่างที่ 3

สี่พี่เลี้ยง

วิตกสังกา

ย้งดวงจินดา

แห่งองค์ที่ไหว

คำที่มี 2 พยางค์ซ้อนกับคำที่มี 2 พยางค์ ในคำวชเรื่องพระอภัยมณีและศรีสุวรรณ มีดังนี้

1. ทิวาราตรี
2. ธิดาบุตรี
3. บุปผามาลา
4. มากมายอภัย
5. วิตกสังกา

คำที่มี 3 พยางค์ซ้อนกับคำที่มี 2 พยางค์ (3 พยางค์ + 2 พยางค์)

พบจำนวน 2 คำ คือคำว่า

1. เสนาปัญหา ปรากฏในบทที่ว่า

เสนา ปัญหาสั่งแสง วิชชาแยง ถี่ชั้น

2. นคราธานี ปรากฏในบทที่ว่า

นครา ธานีเมืองเจ้า มหาธานี ต่างฟ้า

1.2 คำซ้อน 3 คำ

คำซ้อน 3 คำ เกิดจากการนำเอาคำ 3 คำ ที่มีความหมายเหมือนกัน และใกล้เคียงกันมาซ้อนกัน ในคำวชเรื่องพระอภัยมณีและศรีสุวรรณ พบทั้งที่เป็นลักษณะของคำพยางค์เดียว 3 คำซ้อนกัน คำพยางค์เดียว 2 คำซ้อนกับคำที่มี 2 พยางค์ คำที่มี 2 พยางค์ซ้อนกับคำพยางค์เดียว 2 คำ คำที่มี 3 พยางค์ซ้อนกับคำพยางค์เดียว 2 คำ คำพยางค์เดียวซ้อนกับคำที่มี 2 พยางค์และซ้อนกับคำพยางค์เดียว ดังนี้

คำพยางค์เดียว 3 คำซ้อนกัน (1 พยางค์ + 1 พยางค์ + 1 พยางค์)

ตัวอย่างที่ 1

ค้นได้เสร็จสรรพ จะกลับพองว้าย พ้อยมาเกิดต้อง พองไฟ

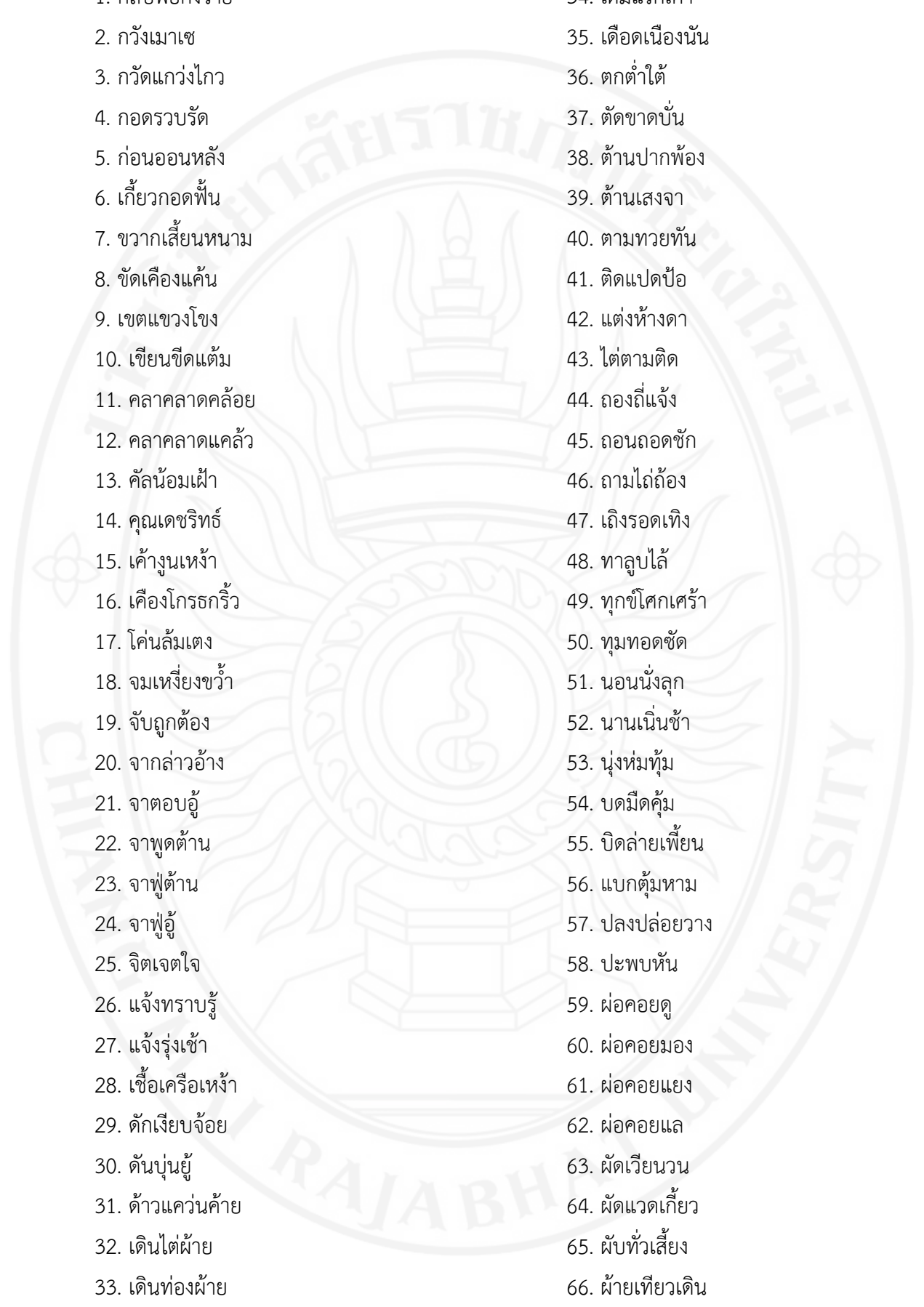
ตัวอย่างที่ 2

ถึงจักตาย บ่ตลาดตลาดแล้ว จักไว้ซื้อหื้อ ลือชา

ตัวอย่างที่ 3

लगพองนั้น เก็บดอกอินแสง บ่ค้อยค้อยแยง มดแดงอยู่ใต้

คำพยางค์เดียว 3 คำซ้อนกัน ในคำวชเรื่องพระอภัยมณีและศรีสุวรรณ มีดังนี้

-
1. กลับพอกงว้าย	34. เดิมแรกเค้า
2. กวังเมาเซ	35. เตือดเนื่องนั้
3. กวัดแกว่งไกว	36. ตกต่ำได้
4. กอดรวบรัด	37. ตัดขาดบั้น
5. ก่อนออนหลัง	38. ด้านปากพ้อง
6. เกี้ยวกอดพั้น	39. ด้านแสงจา
7. ขวากเสี้ยนหนาม	40. ตามทวยหัน
8. ขัดเคื่องแค้น	41. ติดแปดป้อ
9. เขตแขวงโขง	42. แต่งหำงดา
10. เขียนขีดแต้ม	43. ไต่ตามติด
11. คลาคลาดคล้อย	44. ถองถี้แจ้ง
12. คลาคลาดแคล้ว	45. ถอนถอดชัก
13. คัลน้อมเฝ้า	46. ถามไถ่ถ้อง
14. คุณเดชฤทธิ์	47. เถียรอดเทิง
15. เค้างุนเหง้า	48. ทาลูปไล่
16. เคื่องโกรธกริ้ว	49. ทุกข์โศกเศร้า
17. โคนล้มเตง	50. ทุมทอดขัด
18. จมเหียงขว้า	51. นอนนั้งลุก
19. จับถูกต้อง	52. นานเนิ่นช้า
20. จากล่าวอ้าง	53. นุ่งห่มหุ้ม
21. จาตอบอู้	54. บดมีดคัม
22. จาพูดด้าน	55. บิดล่ายเพี้ยน
23. จาพูดด้าน	56. แบกตุ้มหาม
24. จาพู้	57. ปลงปล่อยวาง
25. จิตเจตใจ	58. ปะพบนัน
26. แจ้งทราบรู้	59. ผ่อคอยดู
27. แจ้งรุ่งเช้า	60. ผ่อคอยมอง
28. เชื้อเครือเหง้า	61. ผ่อคอยแยง
29. ดักเงียบจ้อย	62. ผ่อคอยแล
30. ดันปูนอยู่	63. ผัดเวียนวน
31. ดาวแคว้นค้าย	64. ผัดแหวดเกี้ยว
32. เดินไต่ฝ้าย	65. ผับทั่วเสี้ยน
33. เดินท่องฝ้าย	66. ฝ้ายเทียวเดิน

67. ผายโผดค้า	92. วอดว่าวาย
68. ผุดผ่องแผ้ว	93. สว่างหมดใส
69. เฝียบเทียมเหมือน	94. ส่องคอยแยง
70. แผงปักเพื้อ	95. สอดคอยดู
71. แผงแอบห้อย	96. สู้ชนรบ
72. พลิกปั่นขั่ว	97. เสร็จเมี้ยนพร้อม
73. พลิกผายผัน	98. ใส่สว่างแจ้ง
74. พัดเซยต่อง	99. หนพ่านหย่าน
75. พิงเด็กเมอะ	100. หนักหน่วงแน่น
76. พิงเพิงพะ	101. หนามขวกเสี้ยน
77. พุดตันจา	102. หนาหนิดแน่น
78. พู้จู้จา	103. หนีบเหนงเตง
79. ม่วนจันหนัว	104. หมองดำมัว
80. ยกย้ายย้าย	105. หยุดหย่อนหย่าน
81. แยงผ่อเหยี่ยม	106. หวงหึ่งขาง
82. รบพุ่งสู้	107. หวันกอดเกี้ยว
83. รสกลืนอวาย	108. หับที่หุ้ม
84. รอดเลิงถอง	109. เหยาะหยอกเหล้น
85. รอดเทิงเถิง	110. แหลย้อยยับ
86. รีบเรียวพัน	111. ไหลหลังย้อย
87. เร่งเรียวพลัน	112. ไหวห้วนคอน
88. แรมรังเฝ้า	113. ไหวห้วนเพือน
89. ลวงล่อเหล้น	114. ไหวห้วนเส็ง
90. ลवादแลคอย	115. อิดหิวอ่อน
91. วอดวายสูญ	116. เอ็นเรียกร้อง

คำพยางค์เดียว 2 คำ ซ้อนกับคำที่มี 2 พยางค์ (1 พยางค์ + 1 พยางค์ + 2 พยางค์)

ตัวอย่างที่ 1

พู่จาปราศรัย

เนานานแท้นัก

จิงเน้นด้วย

ทางมา

ตัวอย่างที่ 2

กระสัดต่างฟ้า

โลกหล้าโลกิ

หลายธานี

ตกเหนือออกใต้

ตัวอย่างที่ 3

หากบ่มีจิง

แลเจ้าน้องรัก

อย่าได้อ้วงข้อง

อาลัย

คำพยางค์เดียว 2 คำ ซ้อนกับคำที่มี 2 พยางค์ ในคำขอเรื่องพระอภัยมณีและศรีสุวรรณ มีดังนี้

1. โกรธกริ้วโกรธา

4. โศกเศร้าอาวรณ

2. พูจาปราศรัย

5. หมากเหมี้ยงมูลี

3. โลกหล้าโลกี

6. อ้วงข้องอาลัย

คำที่มี 2 พยางค์ ซ้อนกับคำพยางค์เดียว 2 คำ (2 พยางค์ + 1 พยางค์ + 1 พยางค์)

ตัวอย่างที่ 1

คันถึงคำแล้ว

แห่งแสงไถ

ก็พากันไป

ชุมนุมสมเฝ้า

ตัวอย่างที่ 2

เข้าคิดฉ้อโกง

ยุยงส่งยู่

เขาแสงใสส้อย

แปงความ

ตัวอย่างที่ 3

ยามพรำนั้น

หน่อชั้นบุตตี

จาวาที่

สนองตอบต้าน

คำที่มี 2 พยางค์ ซ้อนกับคำพยางค์เดียว 2 คำ ในคำขอเรื่องพระอภัยมณีและศรีสุวรรณ มีดังนี้

1. ชุมนุมสมเฝ้า

14. ลำบากยากทุกข์

2. ต่ำเนินดินहन

15. วงศ์วานชาติเชื้อ

3. ถนนหนทาง

16. วิโยคโศกเศร้า

4. ทาลนยากไร้

17. สสนองตอบต้าน

5. ทาสาข้าข้อย

18. สนธิพิชิตชม

6. ปราศรัยไถถ้อง

19. สนุกสุขเสิญ

7. ปิสสานาครุฑ

20. สะอึกอึ้งให้

8. พิโรธโชดเส้า

21. สะอื้นร่ำร้อง

9. ยุยงส่งยู่

22. สัจจังแน่นหมั่น

10. ระบำรำเต้น

23. โสกาโสกลเส้า

11. ระบำรำฟ้อน

24. อาลัยไผ่ข้อง

12. ราพันนีกคิด

25. อาลัยอ้วงห้อย

13. ละเมวม่วนเพราะ

26. อาหารน้ำเข้า

คำที่มี 3 พยางค์ซ้อนกับคำพยางค์เดียว 2 คำ (3 พยางค์ + 1 พยางค์ + 1 พยางค์)

พบจำนวน 3 คำ คือคำว่า

1. สรีระรูปร่าง ปรากฏในบทที่ว่า

มีสรีระ

รูปร่างตัวตน

โตใหญ่องค์

เท้าข้างพายกล้า

2. บัระมวลพร้อมภัก ปรากฏในบทที่ว่า

สัพพะ

กิจจะบัดวัน

บัระมวล

พร้อมภัก

3. อุปถัมภ์คำชู ปรากฏในบทที่ว่า

เข้าอุปถัมภ์

คำชูพี่เจ้า

สบายดี

น้อมนบ

คำพยางค์เดียวซ้อนกับคำที่มี 2 พยางค์และซ้อนกับคำพยางค์เดียว (1 พยางค์ + 2 พยางค์ + 1 พยางค์)

พบเพียง 1 คำ ได้แก่คำว่า เกี่ยวชะหวัดรัต ปรากฏในบทที่ว่า

เกี่ยวชะหวัด

รัตอราน้อง

พอสายสั้นเสียง

ทั้งองค์

1.3 คำซ้อน 4 คำ

คำซ้อน 4 คำ ที่พบในคำขอเรื่องพระอภัยมณีและศรีสุวรรณ โดยส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นคำพยางค์เดียวซ้อนกัน 4 คำ (1 พยางค์ + 1 พยางค์ + 1 พยางค์ + 1 พยางค์) ลักษณะของคำพยางค์เดียวซ้อนกัน 4 คำนี้ ยังสามารถแบ่งเป็นคำซ้อนที่มีเสียงสัมผัสระหว่างพยางค์ที่ 2 และ 3 และที่ไม่มีเสียงสัมผัสระหว่างพยางค์ที่ 2 และ 3 นอกจากนี้ยังพบคำที่มี 2 พยางค์ซ้อนกับคำพยางค์เดียวอีกด้วย

1.3.1 คำซ้อน 4 คำ ที่เป็นคำพยางค์เดียวซ้อนกัน 4 คำ (1 พยางค์ + 1 พยางค์ + 1 พยางค์ + 1 พยางค์) และมีเสียงสัมผัสระหว่างพยางค์ที่ 2 และ 3 มีดังนี้

ตัวอย่างที่ 1

จักได้เป็น

ข้าเฝ้าเหล่าใช้

เก็บดอกส้อย

มาลัย

ตัวอย่างที่ 2

ที่เวียนศีระะ

เจ็บหัวมัวเกล้า

ยังคอยคลายเบา

เพิกวะ

ตัวอย่างที่ 3

ค้นปุนนาที่

รุ่งแจ้งแสงใส

เวลาไป

เมื่อเข้ายามเฝ้า

คำซ้อน 4 คำ ที่เป็นคำพยางค์เดียวซ้อนกัน 4 คำ และมีเสียงสัมผัสระหว่างพยางค์ที่ 2 และ 3 ในคำว่า
ขอเรื่องพระอภัยมณีและศรีสุวรรณ มีดังนี้

1. ช่มเหงเหงเหง	17. ปากด้านจานจา
2. ข้าเฝ้าเหล่าเฝ้า	18. แผ่นเนื้อเสื้อผ้า
3. เข้านอกออกใน	19. พาดอกยกตุ้ม
4. จัดแจงแต่งหย้อง	20. พิงว้ายผ้ายเต้า
5. เจ็บหัวมัวเกล้า	21. เพิ่งพาอาศัย
6. ชุ่มนุมนุ่มพร้อม	22. ไพรฟ้าข้าเฝ้า
7. ดุดันกันกล้า	23. พักเพื่อเฟื้อฝัน
8. เดินเที่ยวเที่ยวลัด	24. มีดเส้าเมามัว
9. ตัวสั้นขวัญหนี	25. ยกย้ายผ้ายัน
10. ตัวสั้นขวัญหาย	26. ร้าอ่อนนอนลา
11. ทุกข์ยากอยากกัน	27. รุ่งแจ้งแสงวัน
12. ทุมวางขว้างละ	28. รุ่งแจ้งแสงใส
13. แทะพันบันฆ่า	29. รูปสมนมพรรณ
14. นอนแบแผ่เนื้อ	30. เรียรายหายสูญ
15. นั่งคอนนอนไหว	31. เล็กกล้าดำไต้
16. นั่งเรียงเคียงป้อง	32. เลียบเกี่ยวเที่ยวย้าย

1.3.2 คำซ้อน 4 คำ ที่เป็นคำพยางค์เดียวซ้อนกัน 4 คำ (1 พยางค์ + 1 พยางค์ + 1 พยางค์ + 1 พยางค์) แต่ไม่มีเสียงสัมผัสระหว่างพยางค์ที่ 2 และ 3 มีดังนี้

ตัวอย่างที่ 1

จิ้งบอกซัด ตอบด้านคำถาม บิดบังความ ไขจาทอง

ตัวอย่างที่ 2

กระสัดต่างฟ้า โลกหล้าโลกี้ หลายธานี ตกเหนือออกไต้

ตัวอย่างที่ 3

โดดโผผาย วิ่งเต้นติดควิด ตัวเก่งกล้า เรียวแรง

คำซ้อน 4 คำ ที่เป็นคำพยางค์เดียวซ้อนกัน 4 คำ แต่ไม่มีเสียงสัมผัสระหว่างพยางค์ที่ 2 และ 3
ในคำว่าขอเรื่องพระอภัยมณีและศรีสุวรรณ มีดังนี้

1. กราบบกัมไห่ว
2. ขดคัมบูมู้
3. ขดอมบูมู้
4. ไชจาตอปล้อง
5. ค้าชูอดหนุน
6. จาไชกล่าวอุ
7. เจียรจาปากด้าน
8. ซาติก่อนปางหลัง
9. ซับสิ่งเงินทอง
10. ดงเลาป่าไม้
11. ดิดสีต้อยเคาะ
12. แดนดินเทศห้อง
13. ตกเหนือออกใต้
14. ตอปล้องจาแสง
15. ตีบแน่นคังคัต
16. ไต่เต้ายกย้าย
17. ไถ่ถ้องจาถาม
18. ทรัพย์สิ่งเงินทอง
19. ทองแหวนเงินคำ
20. เทะแนบอกรู้
21. เทียมปูนปานเปรียบ
22. นานวันเนิ่นช้า
23. เนานานเนิ่นช้า
24. เนื่อนันเดือดร้อง
25. บ่อน้ำบววัง
26. ไปมาออกเข้า
27. ผงผิงอังนัน
28. ผ่องแผ้วใสงาม
29. ผายผันเลียงค้าย
30. แผ่นผ้าควใบ
31. เปื้อแผงไฟเฝ้า
32. พลัดเมืองจากบ้าน
33. พลิกถ้อยขึ้นคำ
34. ฟ่านหย่านเข็ดขาม
35. ฟ่ายค่านถอยหนี
36. ฟู่ถ้องจาถาม
37. เถางายคำเข้า
38. มอบบ้านเวนเมือง
39. มอบบับปลงป็น
40. มัวเมาคังคัต
41. มากน้อยใหญ่กว้าง
42. เมื่อยไข่เจ็บเป็น
43. ยวดยั่วสว่างเหลื่อม
44. ยาวนานเนิ่นช้า
45. ร้อนเย็นหนาวไข้
46. รังรออยู่ถ้ำ
47. ร้ายดีชั่วช้า
48. รีบเร็วเร่งรัด
49. ล่อเล่นลวงพราง
50. วนเวียนแวดล้อม
51. ว่าวยวอดมิด
52. วังเต็นติดควิด
53. วังยงนกเต็น
54. แวดเกี่ยวเวียนวน
55. สัมปากจางคอ
56. เสรีจสรพเมี้ยนถ้วน
57. เสี่ยงแกนแก่นหล่อน
58. โสภทุกข์หมองใจ
59. หน่อเนื้อวงศ์สาย
60. หนุ่มเถาญช่าย
61. หนุ่มแร้วถั่วหน้า
62. หน่มมัวหมองเล่า
63. หน่มหม่อมหมองหมาง
64. หนึ่มอันพันเชื้อ
65. หลงไหลไฟช้อง
66. หลั่งหลูลามไหล

67. เหม็นเขียวบุดส้ม

69. อับอายขายหน้า

68. อยู่เคียงเรียงข้าง

70. แอบเอื้อมเชื่อมชิด

1.3.3 คำซ้อน 4 คำที่มีโครงสร้างเป็นคำ 2 พยางค์ ซ้อนร่วมกับคำพยางค์เดียว พบจำนวน 2 คำ ได้แก่คำว่า

1. สะเด็นเพื่อนเคลื่อนไหว (2 พยางค์ + 1 พยางค์ + 1 พยางค์ + 1 พยางค์) ปรากฏในบทที่ว่า
ดวงหัวใจ บโสปูนเต้น สะเด็นเพื่อน เคลื่อนไหว

2. นนตรีเกร็ดพาดค้อง (2 พยางค์ + 2 พยางค์ + 1 พยางค์ + 1 พยางค์) ปรากฏในบทที่ว่า
ว่าพวกนนตรี เกร็ดพาดค้อง เป็นของเครื่องหลั่น เพลงดัง

1.4 คำซ้อนขยายคู่

คำซ้อนขยายคู่เป็นคำซ้อนที่เกิดจากการขยายคำซ้อน 2 คำ ชนิดที่เป็นคำพยางค์เดียว 2 คำซ้อนกัน (1 พยางค์ + 1 พยางค์) ด้วยการแทรกคำที่ปรากฏข้างหน้าคำซ้อน 2 คำนั้น คำซ้อนขยายคู่จะปรากฏเป็นคำ 4 จังหวะ มีคำที่ 1 กับคำที่ 3 เป็นคำเดียวกัน เช่น

ตัวอย่างที่ 1

เจ้าอย่าโสกนัก แข่งอกแข่งใจ จาวเมืองไทย พระนายน้องหน้า

ตัวอย่างที่ 2

รับส่งกัน ชูงอกชูงั่ว เป็นวงเวียน แวดล้อม

ตัวอย่างที่ 3

แล้วเปลี่ยนกับลับ ผัดขาวผัดซ้าย เสียมจอบผ่าย นันเนื่อง

ในคำขอเรื่องพระอภัยมณีและศรีสุวรรณพบการใช้คำซ้อนขยายคู่ ดังนี้

1. แก้มซ้ายแก้มขวา

9. ต่างคนต่างใจ

2. แข็งอกแข็งใจ

10. ต่างคนต่างได้

3. คำรักคำแพง

11. ต่างคนต่างให้

4. คู่อันคู่เชื้อ

12. ต่างตัวต่างค้าย

5. ไครู้ไคร่แจ้ง

13. ทั้งหนุ่มทั้งเฒ่า

6. เจ็บอกเจ็บใจ

14. ที่เป็นที่ตาย

7. ชูพายชูค้าย

15. ที่รักที่แพง

8. ชูงอกชูงั่ว

16. ที่เสียที่ได้

17. ทุกคู่ทุกกอ	29. ฝ่ายซ้ายฝ่ายขวา
18. เท้าดอยเท้าช้าง	30. พร้อมหลังพร้อมหน้า
19. น้าชมน้ารัก	31. พ่องยาวพ่องสั้น
20. น้ำค่าน้ำแก้ว	32. พ่างซ้ายพ่างขวา
21. น้ำมันน้ำผึ้ง	33. ร่วมไ้ร่วมท้อง
22. ปักลับปักย่าน	34. สักเล็กสักน้อย
23. บ่สู้บ่มัก	35. สับหลังสับหน้า
24. บิดร้อนบิดหนาว	36. หลายครั้งหลายหน
25. บิดหนาวบิดเย็น	37. หลายหนหลายที
26. เป็นเข็มเป็นไหม	38. หันดีหันร้าย
27. เป็นหมู่เป็นฝูง	39. อย่ากลัวอย่าหย้าน
28. ผัดขวาผัดซ้าย	

1.5 คำซ้อนที่มากกว่า 4 คำ

คำซ้อนที่มากกว่า 4 คำที่พบในเรื่องมีจำนวนไม่มากนัก พบว่าโครงสร้างการซ้อนของคำมีทั้งคำพยางค์เดียวซ้อนกันทั้งหมด และคำพยางค์เดียวซ้อนร่วมกันคำที่มี 2 พยางค์หรือมากกว่า 2 พยางค์ ดังนี้

1. จรลีอย่างย้ายฝ้ายดั้น (3พยางค์ + 1พยางค์ + 1พยางค์ + 1พยางค์ + 1พยางค์) ปรากฏในบทที่ว่า
หื้อมาชักไซ ให้แจ่งสดลี รีบจรลี อย่างย้ายฝ้ายดั้น
2. จัดแจงแต่งดาแปงห้าง (1พยางค์ + 1พยางค์ + 1พยางค์ + 1พยางค์ + 1พยางค์ + 1พยางค์) ปรากฏในบทที่ว่า
ก็จัดแจง แต่งดาแปงห้าง ตามคำพราหมณ์ บอกไว้
3. ทอดทุมลาขว้างละ (1พยางค์ + 1พยางค์ + 1พยางค์ + 1พยางค์ + 1พยางค์) ปรากฏในบทที่ว่า
พอได้ฝากกาย สืบไปพายหน้า บ่ทอดทุมลา ขว้างละ
4. ประหมับังคมน้อมไหว (2พยางค์ + 2พยางค์ + 1พยางค์ + 1พยางค์) ปรากฏในบทที่ว่า
กราบประหมับ บังคมน้อมไหว จาร่าไร ตอบทำ
5. เผ่าเชื้อพระพงศ์วงศ์ศา (1พยางค์ + 1พยางค์ + 2พยางค์ + 2พยางค์) ปรากฏในบทที่ว่า
แม่นเป็นเผ่าเชื้อ พระพงศ์วงศ์ศา เหมือนวาทา เจ้าจาแน่มั่น

จะเห็นว่าคำซ้อนที่แบ่งตามจำนวนคำในคำขอเรื่องพระอภัยมณีและศรีสุวรรณ ปรากฏทั้งคำซ้อน 2 คำ คำซ้อน 3 คำ คำซ้อน 4 คำ คำซ้อนขยายคู่ และคำซ้อนที่มากกว่า 4 คำ โดยคำซ้อน 2 คำมีจำนวนมากที่สุด และคำซ้อน 3 คำ 4 คำ คำซ้อนขยายคู่ คำซ้อนที่มากกว่า 4 คำ มีจำนวนลดหลั่นกันลงมา

2. คำซ้อนที่สร้างขึ้นจากภาษาที่ต่างกัน

คำซ้อนที่ปรากฏในคำขอเรื่องพระอภัยมณีและศรีสุวรรณ พบว่ามีทั้งคำซ้อนที่สร้างขึ้นจากภาษาเดียวกันและภาษาที่ต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำซ้อนที่สร้างขึ้นจากภาษาที่ต่างกัน แสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้แต่งที่สามารถนำเอาคำต่างภาษามาซ้อนกัน พบว่าผู้แต่งเลือกใช้ภาษาในการสร้างคำซ้อนประกอบไปด้วย

1. ภาษาไทยถิ่นเหนือ เป็นภาษาประจำท้องถิ่นภาคเหนือ และเป็นภาษาหลักที่ใช้ในการแต่งวรรณกรรมคำขอโดยทั่วไป

2. ภาษาบาลีสันสกฤต คนล้านนาได้รับอิทธิพลภาษาบาลีสันสกฤตมาจากพระพุทธศาสนา ปรากฏในพระธรรมคำภีร์ของล้านนา โดยขอบเขตของคำว่าภาษาบาลีสันสกฤตในงานวิจัยนี้ จะเป็นภาษาบาลีสันสกฤตที่ใช้ในภาษาไทย มิใช่เป็นรากศัพท์ภาษาบาลีสันสกฤต อีกทั้งในวรรณกรรมคำขอเรื่องนี้ผู้แต่งได้เขียนคำศัพท์ภาษาบาลีสันสกฤตเป็นรูปตามการออกเสียงในท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงรักษารูปคำศัพท์ตามผู้แต่งได้บันทึกไว้

3. ภาษาไทยกลาง กวีล้านนาเริ่มนำเอาคำศัพท์ภาษาไทยกลางเข้ามาร่วมในการแต่งคำขอตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ซึ่งพระยาพรหมโวหาร มีอายุอยู่ในช่วงเวลานั้น ภายหลังที่รัฐบาลส่วนกลางเริ่มมีนโยบายให้จัดการเรียนการสอนภาษาไทยกลางในทุกภูมิภาค และใช้เป็นภาษาราชการ กวีจึงได้นำเอาคำศัพท์ภาษาไทยกลางเข้ามาร่วมในการแต่งด้วย ทั้งนี้พบว่าเป็นคำนิยมของกวีล้านนาที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้ทันสมัย

จากการศึกษาพบว่าการสร้างคำซ้อนจากภาษาที่ต่างกัน ประกอบไปด้วย คำซ้อน 2 คำ คำซ้อน 3 คำ และคำซ้อน 4 คำ ดังนี้

2.1 คำซ้อน 2 คำ

คำซ้อน 2 คำที่สร้างขึ้นจากภาษาที่ต่างกัน ประกอบไปด้วย

2.1.1 ภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยถิ่นเหนือ

2.1.2 ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยกลาง

2.1.3 ภาษาบาลีสันสกฤต+ภาษาไทยกลาง

2.1.4 ภาษาไทยกลาง+ภาษาบาลีสันสกฤต

2.1.5 ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาบาลีสันสกฤต

2.1.6 ภาษาบาลีสันสกฤต+ภาษาไทยถิ่นเหนือ

2.1.1 ภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยถิ่นเหนือ

ตัวอย่างที่ 1

ฝูงศัตรู

เที่ยงจักกลัวหย่าน

เต็มหลายเพียงใด

บ่ค้ำน

ตัวอย่างที่ 2

กียาตรา

ลีลาล่วงข้าม

ตามทวยไป

ลตได้

ตัวอย่างที่ 3

ป่วนป่วนใจ

สิ่งอันนี้กรัก

หยิกยืมข้าง

กันดู

คำซ้อน 2 คำที่สร้างขึ้นจากภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยถิ่นเหนือ ในคำขอเรื่องพระอภัยมณี และศรีสุวรรณ มีดังนี้

1. กลัวหย่าน

2. กวนควี

3. กวนเคียว

4. กอดพัน

5. ก้อนออน

6. จำจื้อ

7. เดินเต้า

8. ตามทวย

9. แตกม้าง

10. แต่งดา

11. แต่งห้าง

12. ถือทือ

13. นวดพัน

14. บ้านของ

15. เปียงซ้าย

16. เปียดยู้

17. เปียนควี

18. เปล่งแจ้ง

19. ผิดแผก

20. พักเซา

21. มอบอับ

22. ยัดยู้

23. รักแพง

24. รุ่งแจ้ง

25. เรียงยาย

26. เรื่องร่าม

27. ล่วงปิ่น

28. แวะแหว่

29. ส่งยู้

30. สนุกม่วน

31. สั่นท้วง

32. เสรีจเมี้ยน

33. หนุ่มกำ

34. หมดเสี้ยง

35. ห่มหุ้ม

36. หม่นม้าน

37. หยอกเคียว

38. หยิกยืม

39. หลีกค้าย

2.1.2 ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยกลาง

ตัวอย่างที่ 1

ไปตกกวงไกล

แม่อาลัยเจ้า

กลัวตกต่างแดน

ต่างฟ้า

ตัวอย่างที่ 2

ดูสวกร้าย

สหัสสกัน

ใจอาธรรม์

ถมนิยาบกล้า

ตัวอย่างที่ 3

เดียนนี้หมดใส

มูลทินชะร่อย

พันจากถ้อย

นินทา

คำซ้อน 2 คำที่สร้างขึ้นจากภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยกลาง ในคำขอเรื่องพระอภัยมณี และศรีสุวรรณ มีดังนี้

1. กวงไกล

22. ม่วนเพราะ

2. กวังเมา

23. มายรัด

3. คระนิงคิด

24. เมินนาน

4. ครี้อ้า

25. ยวานอง

5. ไคว่ครบ

26. ยั้งพัก

6. จ่องชัก

27. ยั้งหยุด

7. จ้มใกล้

28. ลว๋านเลอะ

8. ดักนึ่ง

29. ล่ายลวง

9. เต็กเอน

30. ลูชิง

10. ถอกเท

31. ลุนหลัง

11. ทวยตาม

32. เลางาม

12. ท่าวกลิ้ง

33. แลงคำ

13. ท่าวลัม

34. สวกร้าย

14. บุปตี

35. สอดแสวง

15. ปุดขาด

36. สุปสอด

16. ฝ่อเฝ้า

37. สุนกวน

17. ฝับทัว

38. หนพ่าย

18. เฝิดละอาย

39. หมดใส

19. เฝี้ยวกวาด

40. หมิ่นสั้น

20. เฝิงควร

41. หมั้นซุก

21. ฝั้นพลิก

42. หยิบถื่อ

43. หลดไหล
44. ห่อมหาย
45. หีกหยาบ
46. เหนงหนีบ
47. แหนบออก

48. อ่วงซ้อง
49. อับมอบ
50. อับหื้อ
51. ฮาดร้าง

2.1.3 ภาษาบาลีสันสกฤต+ภาษาไทยกลาง

ตัวอย่างที่ 1

เดือดเนืองนัน ฟูกันจูจี ก็โกรธาเคื่อง พิลีก

ตัวอย่างที่ 2

จิงเอ็นโธษฐ์ทัก นางปุตสาถาม ว่าอินดูพราหมณ์ ทั้งสามพีเจ้า

ตัวอย่างที่ 3

จักเข้าตงหนา เอกาเดียวเจ้า ตัวเองเรา น้องรัก

คำซ้อน 2 คำที่สร้างขึ้นจากภาษาบาลีสันสกฤต+ภาษาไทยกลาง ในคำขอเรื่องพระอภัยมณี และศรีสุวรรณ มีดังนี้

1. โกรธาเคื่อง	6. ผาลาลูกไม้
2. คงคาแม่น้ำ	7. โรคาโรค
3. ทวารประตู	8. สรีระรูปร่าง
4. นารีสาว	9. อรัญญาป่าไม้
5. ปุตสาถาม	10. เอกาเดียว

2.1.4 ภาษาไทยกลาง+ภาษาบาลีสันสกฤต

พบจำนวน 2 คำ ได้แก่คำว่า

1. ดอกบุปผา ปรากฏในบทที่ว่า

นางยินแค้นนัก สวยดอกบุปผา คัวเอามา สีกเสี้ยย้อยเสี้ยง

2. มากมายอักโข ปรากฏในบทที่ว่า

เรื่องราวคำนี้ มากมายอักโข เวทีตัพโพ เพ็งรู้พายหน้า

2.1.5 ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาบาลีสันสกฤต

พบเพียง 1 คำ คือคำว่า เยนปิสสา ปรากฏในบทที่ว่า

คิงเป็นเสื่อน้ำ ยังเยนปิสสา แสงมลายา มาประจบได้

2.1.6 ภาษาบาลีสันสกฤต+ภาษาไทยถิ่นเหนือ

พบจำนวน 2 คำ ได้แก่คำว่า

1. โกรธาเคียด ปรากฏในบทที่ว่า

ก็จักขัดใจ โกรธาเคียดหมั่น เพื่อตัวมันไป ส่อฟ้อง

2. มัคคาคอง ปรากฏในบทที่ว่า

ว่าเจ้าอยู่เฑาะ พั่นข้าจกจร ตามมัคคาคอง หื้ออายเฝิดหน้า

2.2 คำซ้อน 3 คำ

คำซ้อน 3 คำที่สร้างขึ้นจากภาษาที่ต่างกัน ประกอบไปด้วย

2.2.1 ภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยถิ่นเหนือ

2.2.2 ภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยถิ่นเหนือ

2.2.3 ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยกลาง

2.2.4 ภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยกลาง

2.2.5 ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยกลาง

2.2.6 ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยถิ่นเหนือ

2.2.1 ภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยถิ่นเหนือ

ตัวอย่างที่ 1

คันได้เสร็จสรรพ จะกลับพองงว้าย พ้อยมาเกิดต้อง ฟองไฟ

ตัวอย่างที่ 2

อับจนใจ ที่พึงพึงพะ ก็หาบได้ ทั้งใด

ตัวอย่างที่ 3

หนีบเหนงเตง ชูพายชูค่าย หันถูกต้อง หลายอัน

คำซ้อน 3 คำที่สร้างขึ้นจากภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยถิ่นเหนือ ในคำว
ขอเรื่องพระอภัยมณีและศรีสุวรรณ มีดังนี้

1. กลับพอกงว้าย	6. ฟิงเต็กเมอะ
2. ดันปูนู้	7. ฟิงเพ็งพะ
3. ด้าวแคว้นค้าย	8. พุดตันจา
4. แต่งห้างดา	9. ส่องคอยแยง
5. พัดเซยต๋อง	10. หนีบเหนงเตง

2.2.2 ภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยถิ่นเหนือ

ตัวอย่างที่ 1

ใช้ว่าหมายใจ ใครเกี้ยวกอดพัน กับพอกอัน ชุมยิง

ตัวอย่างที่ 2

นุ่งหม่มทุ่ม คัวแพงสีใส ผีนสไบ ต่างกันลั่นเสียง

ตัวอย่างที่ 3

พวกสุหลาย จักสู้บ่แพ้ บ่ไหวห้วนเล็ง ทังใด

คำซ้อน 3 คำที่สร้างขึ้นจากภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยถิ่นเหนือ ในคำขอ
เรื่องพระอภัยมณีและศรีสุวรรณ มีดังนี้

1. เกี้ยวกอดพัน	6. ยุงส่งยู่
2. เดินได้ฝ้าย	7. หวงหึ่งขาง
3. ถามไถ่ถ้อง	8. ไหวห้วนเพื่อน
4. <u>นุ่ง</u> หม่มทุ่ม	9. ไหวห้วนเล็ง
5. ปะพบหัน	

2.2.3 ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยกลาง

ตัวอย่างที่ 1

ไหวห้วนร้อน สะท่อนใจเหว ก้วงเมาเซ รวนเรซุ่นซ้อง

ตัวอย่างที่ 2

หล้าแกดแยว จักแหลวย้อยยับ บ่สวยขึ้นหน้า บานงาม

ตัวอย่างที่ 3

พรองเอ็นเรียกร้อง ว่าเจ้าพราหมณ์ชา ไปเที่ยวไหนมา ไกลกว่าใกล้

คำซ้อน 3 คำที่สร้างขึ้นจากภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยกลาง ในคำวขอ
เรื่องพระอภัยมณีและศรีสุวรรณ มีดังนี้

1. กวังเมาเซ
2. ผัดเวียนวน
3. หวันกอดเกี้ยว
4. แหลย้อยยัย
5. เอ็นเรียกร้อง

2.2.4 ภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยกลาง

พบจำนวน 3 คำ ได้แก่คำว่า

1. เค้างุนเหง้า ปรากฏในบทที่ว่า
จักบอกไว้ บให้เศษเหลือ ตามกิงไบเครือ รากเค้างุนเหง้า
2. แบกตุ้มหาม ปรากฏในบทที่ว่า
คินว่าแซกหลาย สบายยิ่งล้ำ ช่วยแบกตุ้ม หามชาม
3. เสริญเมี้ยนพร้อม ปรากฏในบทที่ว่า
เสริญเมี้ยนพร้อม หอมกลิ่นบุปผา สุกันธา รสเร้าทั่วห้อง

2.2.5 ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยกลาง

ตัวอย่างที่ 1

อย่าบิตลายเพี้ยน กล่าวผิ้นความจริง อย่าได้ประวิง ไชจึงบอกแจ้ง

ตัวอย่างที่ 2

พื้หันไสน จูงไข้อยถ้อง ลองผ่อคอยมอง เรียบร้อย

ตัวอย่างที่ 3

ช่างฟูจา สุภาอ่อนอ้อย ควระละเมา ม่วนเพราะ

คำซ้อน 3 คำที่สร้างขึ้นจากภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยกลาง ในคำว
ขอเรื่องพระอภัยมณีและศรีสุวรรณ มีดังนี้

1. บิตลายเพี้ยน
2. ผ่อคอยดู

3. ผ่อคอยมอง
4. ผ่ายเที่ยวเดิน
5. ละเมาม่วนเพราะ
6. สอดคอยดู

2.2.6 ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยถิ่นเหนือ

พบจำนวน 2 คำ ได้แก่คำว่า

1. จาพูดด้าน ปรากฏในบทที่ว่า

ค่อยเปียงผาย ขยายผ่อนลด จาพูดด้าน ค้างาม

2. ผับทั่วเลี้ยง

ทัศนาศักดิ์ ทุกห้องหลืบชั้น ผับทั่วเลี้ยง ในแดน

2.3 คำซ้อน 4 คำ

คำซ้อน 4 คำที่สร้างขึ้นจากภาษาที่ต่างกัน มีดังนี้

2.3.1 ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยกลาง

พบจำนวน 2 คำ ได้แก่คำว่า

1. เทะแหนบอกชี้ ปรากฏในบทที่ว่า

มีพระกระส เทะแหนบอกชี้ รับสั่งหมั้น บัญชา

2. แวดเกี้ยวเวียนวน ปรากฏในบทที่ว่า

ลู่อิงกันเก็บ จนเลืบกักทบ ผันแวดเกี้ยว เวียนวน

2.3.2 ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยถิ่นเหนือ

พบเพียง 1 คำ ได้แก่คำว่า สะเด็นเพื่อนเคลื่อนซ้าย ปรากฏในบทที่ว่า

ดวงหัวใจ บีสปวนตัน สะเด็นเพื่อน เคลื่อนซ้าย

2.3.3 ภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยกลาง

พบเพียง 1 คำ ได้แก่คำว่า หม่นหม่อมหมองหมาง ปรากฏในบทที่ว่า

ว่าดังลือน้อง หม่นหม่อมหมองหมาง พระนุชนาง หมองหมางหม่นเหมียง

2.3.4 ภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยถิ่นเหนือ

พบเพียง 1 คำ ได้แก่คำว่า ยกย้ายฝ้ายต้น ปรากฏในบทที่ว่า

ขึ้นขี่ม้า

ตัวกล้ำเรื่องศรี

พาโยธี

ยกย้ายฝ้ายต้น

2.3.5 ภาษาไทยกลาง+ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยถิ่นเหนือ+ภาษาไทยกลาง

พบเพียง 1 คำ ได้แก่คำว่า วังยนหกเต็น ปรากฏในบทที่ว่า

โตดโผผาย

วังยนหกเต็น

ซูลมน

หุ่นพร้อม

3. คำซ้อนที่แบ่งตามลักษณะความหมาย

การศึกษาคำซ้อนที่แบ่งตามลักษณะความหมายในคำขอเรื่องพระอภัยมณีและศรีสุวรรณ ผู้วิจัยได้ใช้พจนานุกรมประกอบการศึกษาจำนวน 3 เล่ม ได้แก่

1. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ในที่นี้ผู้วิจัยใช้อักษรย่อ (ร)
2. พจนานุกรมภาษาไทย-ไทย ฉบับอาจารย์เปลื้อง ณ นคร ในที่นี้ผู้วิจัยใช้อักษรย่อ (ป)
3. พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ในที่นี้ผู้วิจัยใช้อักษรย่อ (ล)

การที่ผู้วิจัยใช้พจนานุกรมจำนวน 3 เล่มในศึกษาความหมายของคำซ้อนที่ปรากฏในคำขอเรื่องพระอภัยมณีและศรีสุวรรณนั้น ได้ใช้พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง สำหรับการแปลความหมายในคำศัพท์ที่เป็นภาษาไทยถิ่นเหนือ ส่วนพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 และพจนานุกรมภาษาไทย-ไทย ฉบับอาจารย์เปลื้อง ณ นคร ใช้สำหรับแปลความหมายคำศัพท์ภาษาไทยกลาง โดยเหตุผลที่ผู้วิจัยใช้พจนานุกรมแปลความหมายคำศัพท์ภาษาไทยกลางถึง 2 เล่ม เนื่องจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 มีความหมายของคำศัพท์ที่ไม่ครอบคลุมบริบทความหมายในอดีตของคำศัพท์นั้น แต่พจนานุกรมภาษาไทย-ไทย ฉบับอาจารย์เปลื้อง ณ นคร สามารถอธิบายความหมายบริบทดังกล่าวได้

ผู้วิจัยได้ระบุประเภทของคำไว้ดังนี้

- คำนาม ใช้อักษรย่อ น.
- คำกริยา ใช้อักษรย่อ ก.
- คำวิเศษณ์ ใช้อักษรย่อ ว.
- คำอุทาน ใช้อักษรย่อ อ.

การศึกษาคำซ้อนที่แบ่งตามลักษณะความหมาย มีขอบเขตเฉพาะคำซ้อนที่มีความหมายเหมือนกัน คำซ้อนที่มีความหมายใกล้เคียงกัน และคำซ้อนที่มีความหมายตรงข้ามกัน ดังนั้นการศึกษาทางความหมายจึงไม่สามารถนำเอาคำซ้อนที่แบ่งตามจำนวนคำในหัวข้อแรกมาได้ศึกษาได้ทั้งหมด ผู้วิจัยจึงได้เลือกเอาเฉพาะคำซ้อนที่สามารถศึกษาทางความหมายมาศึกษาเท่านั้น ผลการวิจัยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ คำซ้อนที่มีความหมายเหมือนกัน คำซ้อนที่มีความหมายใกล้เคียงกัน และคำซ้อนที่มีความหมายตรงข้ามกัน ดังนี้

3.1 คำซ้อนที่มีความหมายเหมือนกัน

3.1.1 คำซ้อน 2 คำที่มีความหมายเหมือนกัน

1. ก่งค้อม

ก่ง ว.(ล) โค้ง

ค้อม ว.(ล) อ่อน, โค้ง

2. กลัวหย่าน

กลัว ก.(ร) ขลาด, ตระหนกตกใจ

หย่าน ก.(ล) พรั่น, หวาดเกรง

3. กวงไกล

กวง ว.(ล) ไกล

ไกล ว.(ร) ห่าง, ยืดยาว, นาน

4. กวนควี

กวน ก.(ร) รบกวนทำให้เกิดความรำคาญ

ควี ก.(ล) รบกวน, แหย่, ทำให้เดือดร้อน

5. ก่อนออน

ก่อน ว.(ร) เดิม, เริ่ม, ลำดับแรก

ออน ว.(ล) ก่อน, ก่อนหน้า, ครั้งก่อน

6. ก่าเก็ง

ก่า ก.(ล) ป้องกัน, คุ้มครอง

เก็ง ก.(ล) กั้น, ปิด, บัง

7. ก่าป่อง

ก่า ก.(ล) ป้องกัน, คุ้มครอง

ป่อง ก.(ล) บังเพื่อกักหรือกั้นไว้

8. กีกคอง

กีก(ตริก) ก.(ร) นึก, คิด

คอง(ตรอง) ก.(ร) คิดทบทวน

9. เกรงกลัว

เกรง ว.(ร) กลัว, ขยาด, ขาม, ไม่กล้า

กลัว ก.(ร) ขลาด, ตระหนกตกใจ

10. เกียจคร้าน

เกียจ ก.(ร) คร้าน

คร้าน ก.(ร) ขี้เกียจ, มีความรู้สึกไม่อยากจะทำหรือคิดหรือแสดงอาการใดๆ

11. เกี้ยวเลี้ยว

เกี้ยว ก.(ล) ล้อม, อ้อม

เลี้ยว ก.(ร) โค้งหรือคดเคี้ยวไปจากแนวตรง

12. โกรธาเคียด

โกรธา ก.(ร) โกรธ

เคียด ก.(ล) ชิ่งเคียด, โกรธชิ่ง

13. ขดคู้

ขด ก.(ล) ม้วนตัวให้เป็นวง

คู้ ก.(ล) งอเข้า

14. ขวางกีด

ขวาง ก.(ร) กีดกัน, สกัด

กีด ก.(ร) กัน, ขวาง, เกะกะ

15. ขับจำ

ขับ ก.(ล) ต้อนให้ไป, บังคับให้ไป, ไล่

จำ ก.(ล) บังคับ, บัญชา, สั่ง

16. ขามเขง

ขาม ก.(ร) คร้าม, เกรง

เขง ก.(ล) เกรง, กลัว, นึกกลัวไปเอง

17. ขาวผอน

ขาว น.(ร) สีชนิดหนึ่งเหมือนสำลี

ผอน ว.(ล) โพลน, คำประกอบหลังคำว่า ขาว

18. ขำคา

ขำ ก.(ล) ค้าง, คา, ติดอยู่

คา ก.(ล) ค้างอยู่, ไม่เข้าไม่ออก

19. โขดกริ้ว

โขด ก.(ล) โกรธ

กริ้ว ก.(ร) โกรธ, เคือง

20. ครอบพร้อม

ครบ ว.(ร) ถ้วน, เต็มจำนวนที่กำหนดไว้

พร้อม ว.(ร) ครบครัน

21. ครอบงำ

ครอบ ก.(ร) เอาของที่มีลักษณะคลุมๆ คล้ายชั้นคว่ำเป็นต้นปิดงำไว้

งำ ก.(ร) ปิด

22. คลายเบา

คลาย ก.(ร) ลดลง, ทุเลา, บรรเทาลง

เบา ก.(ร) ทุเลา

23. กระจนังคิด

กระจนัง ก.(ล) คำนึง, คิด

คิด ก.(ป) นึก, ดำริ, ระลึก, ตริตrong

24. กระจนังรำพึง

กระจนัง ก.(ล) คำนึง, คิด

รำพึง ก.(ล) พินิจ, พิจารณา

25. ครีมาย

ครี ก.(ล) คลี, แยม, บาน, คลาย
มาย ก.(ล) คลาย

26. คอนเพื่อน

คอน ว.(ล) ไม่นั่นคง
เพื่อน ก.(ล) กระเพื่อน, ไหว, ทำให้ไหวหรือห้วนไหว

27. ค้าขาย

ค้า ก.(ร) ซื้อขายสินค้าหรือบริการ
ขาย ก.(ร) เอาของแลกเงินตรา

28. ไคว่ครบ

ไคว่ ว.(ล) ครบ, ทั่ว, ถ้วน
ครบ ว.(ร) ถ้วน, เต็มจำนวนที่กำหนดไว้

29. ไคว่เสี้ยง

ไคว่ ว.(ล) ครบ, ทั่ว, ถ้วน
เสี้ยง ว.(ล) ทั้งหมด, ทั้งสิ้น

30. จ่มส้าม

จ่ม ก.(ล) บ่น, ร่ำพัน
ส้าม ก.(ล) บ่น, พร่ำบ่น

31. จำจื่อ

จำ ก.(ล) กำหนดไว้ในใจ
จื่อ ก.(ล) จำ, กำหนดไว้ในใจ

32. จิ้มใกล้

จิ้ม ว.(ล) ใกล้, ใกล้ชิด
ใกล้ ว.(ร) ไม่ห่าง

33. จีบแหล้ม

จีบ ก.(ล) จัดไว้, เรียงไว้

แหล้ม ก.(ล) เรียง, ทำให้เป็นระเบียบ

34. จุกเซา

จุก ก.(ล) หยุต, ยั้ง, พัก, ยืนนิ่ง

เซา ก.(ล) หยุต, พัก

35. จุล่าย

จุ ก.(ล) โโกหก, หลอก, ลวง

ล่าย ก.(ล) หลอก, ลวง, พราง, อำ

36. ชวนชัก

ชวน ก.(ร) จูงใจ โน้มนำ

ชัก ก.(ร) ชวน, นำ

37. ชื่อนาม

ชื่อ น.(ร) คำที่ตั้งขึ้นสำหรับเรียกคน สัตว์ สถานที่

นาม น.(ร) คำชนิดหนึ่งในไวยากรณ์ สำหรับเรียกคน สัตว์ และสิ่งของต่าง ๆ

38. ช่อโกง

ช่อ(ฉ้อ) ก.(ร) โกง

โกง ก.(ร) ใช้อุบายหรือเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวง

39. ซอนแซม

ซอน ก.(ล) แทรก, เข้าไปในระหว่าง

แซม ก.(ล) แทรกขึ้นหรือเสียบเข้าไปในระหว่าง

40. ซาบรู้

ซาบ(ทราบ) ก.(ร) รู้

รู้ ก.(ร) เข้าใจ, ทราบ

41. ชูบผอม

ชูบ ว.(ร) ผอมลง, ซีดไป, เชียวไป

ผอม ว.(ร) ร่างกายมีเนื้อน้อย, ชูบ, ตรงข้ามกับอ้วน

42. เซาะหา

เซาะ ก.(ล) แสวงหา, ค้นหา

หา ก.(ร) ตามหา, เสาะหา, แสวงหา

43. ญาติวงศ์

ญาติ น.(ร) คนในวงศ์วานที่ยังนับรู้กันได้ทางเชื้อสายฝ่ายพ่อหรือฝ่ายแม่

วงศ์ น.(ร) เชื้อสาย, เหล่ากอ, ตระกูล

44. ค่วนพลัน

ค่วน ว.(ร) รีบเร่ง, รวดเร็ว

พลัน ว.(ร) ทันที

45. ดอกดวง

ดอก น.(ร) ส่วนหนึ่งของพรรณไม้ที่ผลิออกจากต้นหรือกิ่ง มีหน้าที่ทำให้เกิดผลและเมล็ดเพื่อสืบพันธุ์ มีเกสรและเรณูเป็นเครื่องสืบพันธุ์ เรียกเต็มว่า ดอกไม้

ดวง น.(ล) ดอกไม้

46. ดอกบุปผา

ดอก น.(ร) ส่วนหนึ่งของต้นไม้ที่ผลิออกจากก้านเพื่อสืบพันธุ์

บุปผา น.(ร) ดอกไม้

47. ด้านดื้อ

ด้าน ว.(ล) ดื้อ, รั้น

ดื้อ ว.(ร) ไม่ยอมเชื่อฟังหรือทำตาม

48. ด้าวแดน

ด้าว น.(ร) แดน, ประเทศ

แดน น.(ป) เขต, แขวง, แคว้น

49. ดำเนินเดิน

ดำเนิน ก.(ร) เดิน

เดิน ก.(ร) ยกเท้าก้าวไป

50. เดชชะริทธิ

เดชชะ น.(ร) อำนาจ

ริทธิ น.(ล) อำนาจศักดิ์สิทธิ์, ความเก่งกล้าสามารถ

51. เดชริทธิ

เดช น.(ร) อำนาจ

ริทธิ น.(ล) อำนาจศักดิ์สิทธิ์, ความเก่งกล้าสามารถ

52. เดินเต้า

เดิน ก.(ร) ยกเท้าก้าวไป

เต้า ก.(ล) เดิน, ไป

53. เดินเทียว

เดิน ก.(ร) ยกเท้าก้าวไป

เทียว ก.(ล) เดิน

54. ตัดขาด

ตัด ก.(ร) ทำให้ขาดด้วยของมีคม

ขาด ก.(ร) แยกออกจากกันเพราะถูกตึง ตัด หรือฉีก

55. ตัดรอน

ตัด ก.(ร) ทำให้ขาดด้วยของมีคม

รอน ก.(ร) ตัดให้เป็นท่อนๆ, ทำให้ลดลง

56. ตามทวย

ตาม ว.(ล) คล้อยตาม

ทวย ก.(ล) ตาม, ติดตาม

57. เตียนเลี่ยน

เตียน ว.(ป) ไม่รก, เรียบราบ

เลี่ยน ว.(ป) เตียน

58. เตื่อมแก้ง

เตื่อม ก.(ล) เต็ม, เพิ่ม, แถม, เสริม

แก้ง ก.(ล) แถม, ทดแทนส่วนที่ขาด, เพิ่มเติม

59. แต่งแสร้าง

แต่ง ก.(ล) แสร้างทำ, เสแสร้าง

แสร้าง ก.(ล) แก้ง

60. ไต่เต้า

ไต่ ก.(ป) เดินไป

เต้า ก.(ล) เดิน, ไป

61. ถกถอน

ถก ก.(ล) ถลก, ถอน, ดึง

ถอน ก.(ร) ถุดขึ้น, ดึงขึ้น

62. ถวายอับ

ถวาย ก.(ร) ให้, มอบให้

อับ ก.(ล) มอบให้, ยกให้

63. ถอกเท

ถอก ก.(ล) เท, ทำให้ตกหรือไหลอย่างเทน้ำ

เท ก.(ร) ตะแคงหรือเอียงภาชนะเพื่อให้สิ่งที่อยู่ในนั้นไหลลงไปหรือออกไป

64. ถามไถ่

ถาม ก.(ร) ตั้งปัญหาหรือประเด็นเพื่อให้ได้คำตอบ

ไถ่ ก.(ร) ถาม, พุดคุย

65. ถือทือ

ถือ ก.(ร) ยึดเอาว่า, นับเอาว่า
ทือ ก.(ล) ถือเอาว่า

66. ถ้ำชรา

ถ้ำ(เต่า) ว.(ร) แก่, มีอายุมาก
ชรา(ชรา) ว.(ร) แก่ด้วยอายุ

67. เถิงตราบ

เถิง ก.(ล) ถึง, บรรลุจุดหมาย
ตราบ ว.(ล) จนกระทั่ง

68. ไถ่ถาม

ไถ่ ก.(ร) ถาม, พุดคุย
ถาม ก.(ร) ตั้งปัญหาหรือประเด็นเพื่อให้ได้คำตอบ

69. ทวยชอม

ทวย ก.(ล) ตาม, ติดตาม
ชอม ก.(ล) ตาม, ติดตาม, ด้วย

70. ทวยตาม

ทวย ก.(ล) ตาม, ติดตาม
ตาม ว.(ล) คล้อยตาม

71. เทียงแท้

เทียง ว.(ล) แน่นอน, มั่นคง
แท้ ว.(ป) จริง, แน่

72. เทียงหมั่น

เทียง ว.(ล) แน่นอน, มั่นคง
หมั่น ว.(ล) มั่นคง, แน่นอน

73. เทียมแทก

เทียม ก.(ป) เทียบ

แทก ก.(ล) เทียบ, เปรียบ

74. ธิดาบุตรี

ธิดา น.(ร) ลูกหญิง

บุตรี น.(ร) ลูกหญิง

75. นครธานี

นครา(นคร) น.(ร) เมืองใหญ่, กรุง

ธานี น.(ร) เมือง

76. นับสังขยา

นับ ก.(ร) ตรวจหรือบอกให้รู้จำนวน

สังขยา น.(ล) การนับ, การคำนวณ

77. นิ่งเสย

นิ่ง ก.(ร) เฉย, ไม่กระดุกกระดิก, ไม่เคลื่อนไหว

เสย(เฉย) ก.(ร) แสดงอาการเป็นปกติไม่สนใจใยดีต่อสิ่งหรือเหตุการณ์ที่ประสบ

78. นินทาจาขวัญ

นินทา ก.(ร) ดิเตียนลับหลัง

จาขวัญ ก.(ล) นินทา

79. นึกคิด

นึก ก.(ป) คิด, ตริตrong, รำพึง

คิด ก.(ป) ก. นึก, ดำริ, ระลึก, ตริตrong

80. นุชนาฏน้อย

นุชนาฏ น.(ป) นางน้อย

น้อย น.(ป) ผู้ร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกันที่มีอายุน้อยกว่า

81. บรรทมนอน

บรรทม ก.(ร) นอน

นอน ก.(ร) เอนตัวลงกับพื้น, ทอดตัวลง

82. บอกแจ้ง

บอก ก.(ร) พูดให้รู้, เล่าให้ฟัง

แจ้ง ก.(ร) แสดงให้รู้, บอกให้รู้

83. บังคับ

บัง ก.(ป) ปกปิด, กัน, กั้น

ลับ ว.(ล) กำบัง, ซ่อนเร้น

84. บ้านของ

บ้าน น.(ร) ที่อยู่, บริเวณที่เรือนตั้งอยู่

ของ น.(ล) บ้าน, ที่อยู่

85. ปิดพลั่ว

ปิด ก.(ป) หมุน, หัน, พลิกแพลง

พลั่ว ก.(ร) ปิด, เปื้อน

86. บุปตี

บุบ ก.(ล) ทาบ, ตี, ฟาด

ตี ก.(ล) เอามือหรือไม้เป็นต้นฟาด ทาบ ถองหรือเข่นลงไป, ชกต่อย

87. บุปุ่น

บุ ก.(ล) บุก, ฝ่าไป

ปุ่น ก.(ล) บุก, แหก

88. บุปผามาลา

บุปผา น.(ร) ดอกไม้, พวงดอกไม้

มาลา น.(ร) ดอกไม้

89. เปี้ยงซ้าย

เปี้ยง ก.(ร) เลียง, เบน, เอี้ยว

ซ้าย ก.(ล) บ่าย, เอื้อง, คล้อย, เอียง

90. ประตูทวาร

ประตู น.(ร) ช่องทางเข้าออกของบ้านเรือนเป็นต้น มีบานเปิดปิดได้

ทวาร น.(ร) ประตู

91. ประสบพบ

ประสบ ก.(ร) พบ, พบปะ, พบเห็น

พบ ก.(ร) เห็น, ปะ, ประสบ, เจอะ, เจอ

92. ปรับไหม

ปรับ ก.(ร) ลงโทษให้ใช้เงินเพราะทำผิด

ไหม ก.(ร) ปรับเอา

93. ปลงปล่อย

ปลง ก.(ล) อนุญาต, ปล่อยหรือเปลื้องให้พ้นภาระ

ปล่อย ก.(ร) ทำให้ออกจากสิ่งที่ติดอยู่ ผูกอยู่ หรือขังอยู่

94. ปุดขาด

ปุด ก.(ล) ขาด, ทะลุ

ขาด ก.(ร) แยกออกจากกันเพราะถูกดึง ตัด หรือฉีก

95. ปุสสาถาม

ปุสสา(ปุจฉา) ก.(ร) ถาม

ถาม ก.(ร) ตั้งปัญหาหรือประเด็นเพื่อให้ได้คำตอบ

96. เปรียบเทียบ

เปรียบ ก.(ป) เทียบ

เทียบ ก.(ป) เทียบ

97. เปล่งแจ้ง

เปล่ง ว.(ล) สว่าง, โส่ง
แจ้ง ว.(ล) กระจ่าง, สว่าง

98. เปสสนาปัญหา

เปสสนา น.(ล) ปริศนา, คำถาม
ปัญหา น.(ร) คำถาม, ข้อที่ควรถาม

99. เปอะตม

เปอะ น.(ล) ตม, โคลน
ตม น.(ล) โคลน

100. เปิกสาเสง

เปิกสา ก.(ล) ปรีक्षा, ทารื่อ, ขอคำแนะนำ
เสง ก.(ล) ทารื่อ, โต้งแย้ง

101. เปิดไซ

เปิด ก.(ร) ทำให้สิ่งที่ปิดอยู่เผยออก
ไซ ก.(ล) เปิด

102. พลัดเปลี่ยน

พลัด ก.(ร) เปลี่ยนแทนที่
เปลี่ยน ก.(ร) เปลี่ยนแปลง, ย้าย

103. ผับทัว

ผับ ว.(ล) ทุก, ทัว, ถ้วน
ทัว ว.(ร) ทั้งหมด, ทุกแห่งทุกหน

104. ผายเผย

ผาย ก.(ร) แผ่กว้างออก
เผย ก.(ร) ค่อยๆ ขยายออก, ค่อยๆ แยมออก

105. ผีसाง

ผี น.(ร) สิ่งที่มีมนุษย์เชื่อว่าเป็นสภาพลิกลับ มองไม่เห็นตัว แต่อาจจะปรากฏเหมือนมีตัวตนได้อาจให้คุณหรือโทษได้ มีทั้งดีและร้าย

สาง น.(ร) ผี

106. แผดร้อง

แผด ก.(ร) เพลงเสียงดังสนั่น

ร้อง ก.(ร) เพลงเสียงดัง

107. ฝ่ายเบื่อง

ฝ่าย น.(ร) ข้าง, พวก, ส่วน

เบื่อง น.(ร) ทาง, ข้าง, ด้าน

108. ผุ่งชุม

ผุ่ง น.(ร) พวก หมู

ชุม น.(ล) พวก, กลุ่ม, ชุต

109. แฝงแอบ

แฝง ก.(ล) หลบ, แอบ, ซ่อน, เร้น

แอบ ก.(ล) แฝง, เร้น

110. พงศ์พันธุ์

พงศ์ น.(ร) เชื้อสาย, เทือกเถา, เหล่ากอ, สกุล

พันธุ์ น.(ร) พวกพ้อง, เชื้อสาย, วงศ์วาน, เทือกเถา, เหล่ากอ

111. พระพายลม

พระพาย น.(ป) ลม

ลม น.(ป) ธาตุชนิดหนึ่งเป็นอากาศมีอาการฟุ้งลอยพัดไป รู้สึกได้ด้วยกระทบกาย

112. พรากพลัด

พราก ก.(ร) จากไป, พาเอาไปเสียจาก, แยกออกจากกัน, เอาออกจากกัน

พลัด ก.(ร) พรากจากกันโดยไม่รู้ว่าจะหลงไปอยู่ที่ใด

113. พลิกพื้น

พลิก ก.(ร) กลับด้านหนึ่งเป็นอีกด้านหนึ่ง
 พื้น ก.(ล) กลับด้าน

114. พักเซา

พัก ก.(ร) หยุดชั่วคราว
 เซา ก.(ล) หยุด, พัก

115. ฟ่างพาย

ฟ่าง น.(ล) ด้าน, ฝ้าย, ฟาก, เบื้อง
 พาย ว.(ล) ทาง, ภาย, ฝ้าย, ด้าน, เบื้อง

116. ฟ่านหย่าน

ฟ่าน ก.(ล) กลัว, เกรง, ขยาด
 หย่าน ก.(ล) พรัน, หวาดเกรง

117. ฟั่นลุ่ม

ฟั่น ว.(ล) ด้านล่าง, ใต้ถุน
 ลุ่ม ว.(ล) ด้านล่าง, ด้านใต้

118. พุดจา

พุด ก.(ร) เปล่งเสียงออกเป็นถ้อยคำ
 จา ก.(ล) พุด, คุย

119. เพิกวะ

เพิก ก.(ล) เปิด
 วะ ก.(ล) เปิดออก

120. เฟิงควร

เฟิง ว.(ล) สมควร, เหมาะสม
 ควร ว.(ร) เหมาะ, ชอบ, ถูกต้อง

121. เพ็งพะ

เพ็ง ก.(ล) พึ่งพา, อาศัย

พะ ก.(ล) พึ่ง, พิง, พาด, อาศัย

122. เพิ่มพูน

เพิ่ม ก.(ร) ทำให้มากขึ้น

พูน ก.(ร) เพิ่มให้สูงขึ้นให้มากขึ้น

123. ฟังฟ่าว

ฟัง ก.(ล) รับผิดชอบ

ฟ่าว ว.(ล) รับผิดชอบ, ด่วน

124. ฟิ้นพลิก

ฟิน ก.(ล) กลับด้าน

พลิก ก.(ร) กลับด้านหนึ่งเป็นอีกด้านหนึ่ง

125. ม่วนเพราะ

ม่วน ว.(ล) ไพเราะ, สนุก, เพลิดเพลิน

เพราะ ว.(ร) น่าฟัง, เสนาะ, ไพเราะ

126. มอบปัน

มอบ ก.(ร) เวนให้, ยกให้

ปัน ก.(ล) ให้, แบ่งให้

127. มัคคาคอง

มัคคา(มรรคา) น.(ร) ทาง

คอง น.(ล) ทาง, ถนน

128. เมฆฝ้า

เมฆ น.(ร) ละอองไอน้ำเล็กๆ ที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มลอยอยู่บนฟ้า และอาจตกลงมาเป็นฝนได้

ฝ้า น.(ล) เมฆ, ก้อนเมฆ

129. เมินนาน

เมิน ว.(ล) นาน, ซ้ำ, ยาวนาน

นาน ว.(ร) ยาว, ซ้ำ

130. โมโหโกรธ

โมโห ก.(ร) โกรธ

โกรธ ก.(ป) ความโกรธ

131. ยวานอง

ยวา ก.(ล) เอ่อ, คลอ

นอง ก.(ป) เจิง

132. ยั้งพัก

ยั้ง ก.(ล) พัก, หยุด

พัก ก.(ร) หยุดชั่วคราว

133. ยั้งหยุด

ยั้ง ก.(ล) พัก, หยุด

หยุด ก.(ร) ชะงัก, พัก

134. แยมยว้าย

แยม ก.(ล) ยิ้มแต่น้อย

ยว้าย ก.(ล) ยิ้มแยม

135. รดหล่อ

รด ก.(ล) รดอย่างรดน้ำ

หล่อ ก.(ล) ราดลง, เทลง

136. รอดเทิง

รอด ว.(ล) ถึงจุดหมายปลายทาง

เทิง ว.(ล) ถึง, ไปถึง

137. รอถ้ำ

รอ ก.(ร) คอย

ถ้ำ ก.(ล) รอ, รอคอย

138. รักแพง

รัก ก.(ร) มีใจผูกพันด้วยความหวังใย, มีใจผูกพันด้วยความเสนาหา

แพง ก.(ล) รัก, พอใจ

139. ราบเกลี้ยง

ราบ ว.(ร) เรียบเสมอฟันไม่มีลุ่มๆ ดอนๆ

เกลี้ยง ว.(ร) เรียบๆ ไม่ขรุขระหรือไม่มีลวดลาย

140. รุ่งแจ้ง

รุ่ง ว.(ร) สว่าง

แจ้ง ว.(ล) กระจ่าง, สว่าง

141. เรียงยาย

เรียง ก.(ร) จัดให้เป็นแถวหรือเป็นลำดับ

ยาย ก.(ล) ราย, แยกเป็นลำดับหรือระยะต่อเนื่องกัน

142. เรียวด่วน

เรียว(เรียว) ว.(ร) ไว

ด่วน ว.(ร) รีบเร่ง รวดเร็ว

143. เรียวพลัน

เรียว(เรียว) ว.(ร) ไว

พลัน ว.(ร) ทันที

144. เรื่อเรื่อง

เรื่อ ว.(ล) ความสุขสว่าง

เรื่อง ว.(ล) สุขสว่าง

145. ล่วงป็น

ล่วง ก.(ป) พัน, เลย

ป็น ว.(ล) พัน, เลย, ผ่าน, ล่วงไป

146. ล่วงพัน

ล่วง ก.(ป) พัน, เลย

พัน ว.(ป) เลยไป, เกิน, ผ่าน, รอดไป, หลุดไป

147. ลับบัง

ลับ ว.(ล) กำบัง, ซ่อนเร้น

บัง ก.(ร) กัน, กันหรือปิดไม่ให้เห็น ไม่ให้ผ่าน ไม่ให้โดน

148. ลับลี้

ลับ ว.(ล) กำบัง, ซ่อนเร้น

ลี้ ก.(ล) ซ่อน, แอบ, แฝง

149. ล่ายพราง

ล่าย ก.(ล) หลอก, ลวง, พราง, อำ

พราง ก.(ล) ทำให้เข้าใจเป็นอื่น, พุดลวง, เสแสร้ง

150. ล่ายลวง

ล่าย ก.(ล) หลอก, ลวง, พราง, อำ

ลวง ก.(ป) ล่อให้หลง, หลอกด้วยเสน่ห์กล

151. ลู่ชิง

ลู่ ก.(ล) แย่ง, ชิง

ชิง ก.(ร) แย่ง, แย่ง

152. ลุนหลัง

ลุน ว.(ล) ภายหลัง

หลัง ว.(ร) อยู่ตรงข้ามกับข้างหน้า, ตรงข้ามกับก่อน, ในลำดับถัดไป

153. เล็กน้อย

เล็ก ว.(ป) ย่อม, น้อย, นิด, ไม่ใหญ่
 น้อย ว.(ล) ไม่มาก, ไม่ใหญ่

154. เล่ห์กล

เล่ห์ น.(ป) กล, เจื่อน, อุบาย, ทำทาง, การล่อลวง
 กล น.(ป) ชั้นเชิง, การล่อลวง, วิธีการ, อุบาย

155. เลางาม

เลา ว.(ล) งาม, สลวย, กลมเกลี้ยง, รูปสวย
 งาม ว.(ร) ลักษณะที่เห็นแล้วชวนให้ชื่นชมหรือพึงใจ

156. เลียนเกลี้ยง

เลียน ว.(ร) เตียน, เกลี้ยง
 เกลี้ยง ว.(ร) เรียบๆ ไม่ขรุขระหรือไม่มีลวดลาย

157. เลียบเลาะ

เลียบ ก.(ล) เดินเลาะ, สำรวจ
 เลาะ ก.(ล) เดินไปหรือมาเลียบขอบรั้ว

158. แล่งค่า

แล่ง น.(ล) เวลาเย็น, เวลาค่ำ
 ค่ำ ว.(ร) ที่อยู่ในช่วงเวลาตั้งแต่เย็นจนถึงเวลามีดตอนต้นของกลางคืน

159. ไล้ขับ

ไล้ ก.(ร) บังคับให้ออกไปให้พ้น, บังคับให้ไปหรือให้ออกจากที่เดิม
 ขับ ก.(ร) ต้อนให้ไป, บังคับให้ไป, ไล่

160. วงศ์พงศา

วงศ์ น.(ร) เชื้อสาย, เหล่ากอ, ตระกูล
 พงศา น.(ร) เชื้อสาย, เทือกเถา, เหล่ากอ, สกุล

161. ว่องไว

ว่อง ก.(ป) ไว, เร็ว, คล่องแคล่ว
ไว ว.(ป) เร็ว, คล่อง

162. วิสูตรหมั่น

วิสูตร น.(ร) มั่น
หมั่น น.(ล) มั่น, เรียกผ้าที่ใช้ห้อยกันห้อง

163. แวดอ้อม

แวด ก.(ล) ล้อมรอบ
อ้อม ก.(ล) โอบรอบ

164. แวะแ่ว

แวะ ก.(ร) หยุดชั่วคราวระหว่างทาง
แ่ว ก.(ล) หยุดชั่วคราวระหว่างทาง

165. สดับฟัง

สดับ ก.(ร) ตั้งใจฟัง
ฟัง ก.(ร) ตั้งใจสดับ, คอยรับเสียงด้วยหู, ได้ยิน

166. สนุกม่วน

สนุก ว.(ร) ทำให้รู้สึกเพลิดเพลิน ทำให้เบิกบานใจ
ม่วน ว.(ล) ไพเราะ, สนุก, เพลิดเพลิน

167. สวกร้าย

สวก ก.(ล) ดุ, ใจเด็ด, ใจเหี้ยม
ร้าย ว.(ร) ดุ, ข้าว, ไม่ดี

168. สวยงาม

สวย ว.(ร) งามน่าพึงพอใจ
งาม ว.(ร) ลักษณะที่เห็นแล้วชวนให้ชื่นชมหรือพึงใจ

169. สว่างแจ้ง

สว่าง ว.(ป) มีแสง, กระจ่าง

แจ้ง ว.(ล) กระจ่าง, สว่าง

170. สุดเสียง

สุด ก.(ล) สิ้น, จบ

เสียง ก.(ล) สิ้น, หมด, จบ

171. สูญหาย

สูญ ว.(ร) หายไป

หาย ก.(ร) สูญ, หาไม่พบ, ไม่ปรากฏ

172. เสโทไคล

เสโท น.(ป) เหยื่อ, ไคล

ไคล น.(ป) เหยื่อที่ออกแล้วแห้งกรังอยู่ตามผิวหนัง

173. เสมอเหมือน

เสมอ ว.(ป) เท่ากัน, ปานกัน, เหมือนกัน

เหมือน ว.(ป) อย่างเดียวกัน, ไม่แปลกกัน

174. เสกสงคราม

เสก น.(ล) คึก, การรบ

สงคราม น.(ร) การรบใหญ่ที่มีคนจำนวนมากต่อสู้ฆ่าฟันกัน

175. ไสยานอน

ไสยา น.(ร) การนอน

นอน ก.(ร) เอนตัวลงกับพื้น, ทอดตัวลง

176. หนองน้ำ

หนอง ก.(ล) ดิ่ง, เหนียว, ร้าง

น้ำว ก.(ร) เหนียวลง

177. หนุ่มกำ

หนุ่ม น.(ร) ชายที่มีอายุพ้นวัยเด็ก นับตามความนิยมตั้งแต่ 15-30 ปี
 กำ น.(ล) เรียกคนหนุ่มที่อยู่ในวัยคะนอง

178. หมดเสี้ยง

หมด ก.(ป) ลิ่น, จบ, ไม่มี
 เสี้ยง ก.(ล) ลิ่น, หมด, จบ

179. ห่มทุ่ม

ห่ม ก.(ร) ใช้ผ้าเป็นต้นคลุมหรือพันสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน
 ทุ่ม ก.(ล) เอาผ้าคลุมตัว

180. หม่นหมอง

หม่น ว.(ป) สีมัวๆ ไม่หมดจด, หมอง
 หมอง ว.(ร) ชุ่น, มัว

181. หย่อนคล้อย

หย่อน ก.(ร) ไม่ตึง
 คล้อย ว.(ร) หย่อนลง, ลดต่ำ

182. หลบหลีก

หลบ ก.(ร) หลีก, เลี่ยงไม่ให้พบ, เลี่ยงไม่ให้ถูก
 หลีก ก.(ร) หลบสิ่งที่กีดขวาง, เลี่ยง

183. หลวกแหลม

หลวก ว.(ล) ฉลาด, หลักแหลม, คมคาย
 แหลม ว.(ล) แหลมคม, ฉลาด

184. หวงแหน

หวง ก.(ร) ไม่อยากให้, สงวนไว้, กันไว้
 แहन ก.(ป) หวง, ล้อม, รักษา, ฝ้า, ระวัง

185. ห่างไกล

ห่าง ว.(ร) ไกล, ไม่ขีด

ไกล ว.(ร) ห่าง, ยืดยาว, นาน

186. หี่หุ้ม

หี่ ก.(ล) ปิดบัง, ปกคลุม

หุ้ม ก.(ป) ห่อ, คลุมให้รอบ

187. หีกหยาบ

หีก ว.(ล) หยาบ

หยาบ ว.(ร) ไม่ละเอียด

188. เหนื่อยล้า

เหนื่อย ก.(ร) รู้สึกอ่อนแรงลง, อิดโรย

ล้า ว.(ร) หย่อนแรงหรือกำลัง

189. เหยาะหยอก

เหยาะ ก.(ล) ยั่วเย้า, หยอกเล่น

หยอก ก.(ร) เล่นหรือล้อไม่จริงจัง

190. แหะแอม

แหะ ว.(ล) ไกล, ขิด, เคียง, แผง, แอบ

แอม ก.(ล) ประกบ, กำกับ, เคียง

191. ไหญ่โต

ไหญ่ ว.(ร) โต

โต ว.(ร) ไหญ่, มีขนาดใหญ่

192. ออกทรวง

อก น.(ร) ส่วนของร่างกายด้านหน้าอยู่ระหว่างคอกับท้อง

ทรวง น.(ร) ออก

193. อรุณรุ่ง

อรุณ น.(ร) เวลายุ่ำรุ่ง

รุ่ง น.(ร) ระยะเวลาตอนเริ่มแรกแห่งวัน

194. อับมอบ

อับ ก.(ล) มอบให้, ยกให้

มอบ ก.(ร) เวนให้, ยกให้

195. อับหื้อ

อับ ก.(ล) มอบให้, ยกให้

หื้อ ก.(ล) มอบให้

196. แอบแฝง

แอบ ก.(ล) แฝง, เร้น

แฝง ก.(ล) หลบ, แอบ, ซ่อน, เร้น

3.1.2 คำซ้อน 3 คำที่มีความหมายเหมือนกัน

1. กลับพอกงว้าย

กลับ ก.(ป) พลิก, แปรผัน, เปลี่ยน, คืบมา

พอก ก.(ล) กลับ, คืบ

งว้าย ก.(ล) วก, เลี้ยว, กลับ

2. กอดรวบรัด

กอด ก.(ร) โอบไว้ในวงแขน

รวบ ก.(ร) เอามือทั้งสองข้างหรือวงแขนโอบรัดสิ่งใดสิ่งหนึ่งเข้าหาตัว

รัด ก.(ร) โอบรอบหรือพันให้กระชับ

3. โกรธกริ้วโกรธา

โกรธ ก.(ร) ขุ่นเคืองใจอย่างแรง, ไม่พอใจอย่างรุนแรง

กริ้ว ก.(ร) โกรธ, เคือง

โกรธา ก.(ร) โกรธ

4. เขตแขวงโขง

เขต น.(ล) แดนที่กำหนดให้

แขวง น.(ล) เขต, แดน

โขง น.(ล) กรุง, อาณาเขต

5. คุณเดชวิทย์

คุณ น.(ล) อาคม, ความรู้พิเศษ

เดช น.(ร) อำนาจ

วิทย์ น.(ล) อำนาจศักดิ์สิทธิ์, ความเก่งกล้าสามารถ

6. คำขุนเหง้า

คำ น.(ร) เหง้า, ต้นเงื่อน

ขุน น.(ล) รากเหง้า, ต้นคำ

เหง้า น.(ร) ต้นเดิม, ต้นวงศ์

7. เคื่องโกรธกริ้ว

เคื่อง ก.(ร) ไม่พอใจและเริ่มรู้สึกโกรธ

โกรธ ก.(ร) ชื่นเคื่องใจอย่างแรง, ไม่พอใจอย่างรุนแรง

กริ้ว ก.(ร) โกรธ, เคื่อง

8. จับถูกต้อง

จับ ก.(ล) กระทบ, โดน, ถูก

ถูก ก.(ล) กระทบ, โดน, แตะต้อง, สัมผัส

ต้อง ก.(ล) กระทบ, ถูก, โดน

9. จาพูดด้าน

จา ก.(ล) พูด, คุย

พูด ก.(ร) เปล่งเสียงออกเป็นถ้อยคำ

ด้าน ก.(ล) พูด, เจริจา, พูดตอบ

10. จาฟู้ด้าน

จา ก.(ล) พูด, คุย

ฟู้ ก.(ล) พูด, เจริจา

ด้าน ก.(ล) พุด, เจริจา, พุดตอ

11. จาฟู้

จา ก.(ล) พุด, คุย

ฟู้ ก.(ล) พุด, เจริจา

อู้ ก.(ล) พุด, คุย, เจริจา

12. จิตเจตใจ

จิต น.(ร) ใจ, สิ่งที่มีหน้าที่รู้, คิดและนึก

เจต น.(ร) สิ่งที่เกิด, ใจ

ใจ น.(ร) สิ่งที่ทำหน้าที่รู้ รู้สึก นึกและคิด

13. แจ้งทราบรู้

แจ้ง ว.(ร) กระจ่าง, สว่าง, ชัด

ทราบ ก.(ร) รู้

รู้ ก.(ร) เข้าใจ, ทราบ

14. ด้าวแคว้นค้าย

ด้าว น.(ร) แดน, ประเทศ

แคว้น น.(ล) แคว้น, ดินแดนอันเป็นที่อยู่ของมนุษย์

ค้าย น.(ล) เขต, แดน, ที่ตั้ง

15. เดินไต่ฝ้าย

เดิน ก.(ร) ยกเท้าก้าวไป

ไต่ ก.(ป) เดินไป

ฝ้าย ก.(ล) เดิน, เดินทาง, เคลื่อนที่

16. เดิมแรกเค้า

เดิม ว.(ร) แรก, ก่อน, เก่าก่อน

แรก น.(ร) ต้น, เดิมที

เค้า น.(ร) เหม่ง, ต้นเงื่อน

17. ด้านปากพ้อง

ด้าน ก.(ล) พุด, เจริจา, พุดตอ

ปาก ก.(ล) พุด, เจริจา

พ้อง ก.(ล) พุด, ต่ำ, บ่น

18. ด้านเสงจา

ด้าน ก.(ล) พุด, เจริจา, พุดตอ

เสง ก.(ล) หารือ, ไต้แย้ง

จา ก.(ล) พุด, คุย

19. แต่งหังดา

แต่ง ก.(ร) จัด, ตั้ง, จัดให้งาม

หัง ก.(ล) ตกแต่ง, ประดับประดาให้เข้าที่, จัดเตรียม

ดา ก.(ล) จัด, เตรียม

20. เถิงรอดเทิง

เถิง ก.(ล) ถึง, บรรลุจุดหมาย

รอด ว.(ล) ถึงจุดหมายปลายทาง

เทิง ว.(ล) ถึง, ไปถึง

21. ทุมทอดซัด

ทุม ก.(ล) ขว้าง, ทิ้ง, โยน, ปล่อย, ทอดทิ้ง

ทอด ก.(ล) ทิ้ง, ปล่อย, วาง

ซัด ก.(ล) ปา, เหวี่ยง, ทิ้ง

22. บุปผามาลาดอกไม้

บุปผา น.(ร) ดอกไม้

มาลา น.(ร) ดอกไม้

ดอกไม้ น.(ร) ส่วนหนึ่งของพรรณไม้ที่ผลิออกจากต้นหรือกิ่ง มีหน้าที่ทำให้เกิดผลและเมล็ด เพื่อสืบพันธุ์ มีเกสรและเรณูเป็นเครื่องสืบพันธุ์ เรียกเต็มว่า ดอกไม้

23. ปะพบหัน

ปะ ก.(ร) มาเจอกัน, มาประเชิญหน้ากัน

พบ ก.(ร) เห็น, ปะ, ประสบ, เจอะ, เจอ

หัน ก.(ล) เห็น, พบ, ประสบ

24. ผ่อคอยดู

ผ่อ ก.(ล) ดู

คอย ก.(ล) มอง, ดู, แล

ดู ก.(ป) แล, มอง, เพ่ง

25. ผ่อคอยมอง

ผ่อ ก.(ล) ดู

คอย ก.(ล) มอง, ดู, แล

มอง ก.(ร) มุ่งดู

26. ผ่อคอยแล

ผ่อ ก.(ล) ดู

คอย ก.(ล) มอง, ดู, แล

แล ก.(ล) ข้าเลื่อง, ขายตาดู, มอง

27. ผัดเวียนวน

ผัด ก.(ล) หมุน, วน, ย้ายไปมา

เวียน ก.(ร) อาการที่ของสิ่งหนึ่งเคลื่อนไหวไปรอบ ๆ ของอีกสิ่งหนึ่ง

วน ก.(ร) เวียนไปโดยรอบ

28. ผับทั่วเสียง

ผับ ว.(ล) ทุก, ทั่ว, ถ้วน

ทั่ว ว.(ร) ทั้งหมด, ทุกแห่งทุกหน

เสียง ว.(ล) ทั้งหมด, ทั้งสิ้น

29. ผ่ายเทียวเดิน

ผ่าย ก.(ล) เดิน, เดินทาง, เคลื่อนที่

เทียว ก.(ล) เดิน

เดิน ก.(ร) ยกเท้าก้าวไป

30. พิงเด็กเมอะ

핑 ก.(ร) อิง

เด็ก ก.(ล) อิง, พิง

เมอะ ก.(ล) เอนอิง, แบนเปียดให้ซิด

31. พิงเพ่งพะ

핑 ก.(ล) อิง, อาศัย

เพ่ง ก.(ล) พึ่งพา, อาศัย

พะ ก.(ล) พึ่ง, พิง, พาด, อาศัย

32. พุดตันจา

พุด ก.(ร) เปล่งเสียงออกเป็นถ้อยคำ

ตัน ก.(ล) พุด, เจริจา, พุดตอบ

จา ก.(ล) พุด, คุย

33. พู่จาปราศรัย

พู่ ก.(ล) พุด, เจริจา

จา ก.(ล) พุด, คุย

ปราศรัย น.(ร) การพูดด้วยไมตรีจิต, การแสดงอัชฌาสัยในระหว่างผู้ใหญ่ต่อผู้น้อยหรือผู้ที่เสมอกัน

34. พู่จ๋า

พู่ ก.(ล) พุด, เจริจา

จ๋า ก.(ล) พุด, คุย, เจริจา

จา ก.(ล) พุด, คุย

35. รอดเถิงถอง

รอด ว.(ล) ถึงจุดหมายปลายทาง

เถิง ก.(ล) ถึง, บรรลุจุดหมาย

ถอง ว.(ล) ถึง, จนกระทั่ง

36. รอดเทิงเถิง

รอด ว.(ล) ถึงจุดหมายปลายทาง

เทิง ว.(ล) ถึง, ไปถึง
 เถิง ก.(ล) ถึง, บรรลุจุดหมาย

37. รีบเรียวพัน

รีบ ว.(ร) รวดเร็ว, ไม่รอช้า
 เรียว(เร็ว) ว.(ร) ไวกว้าง
 พัน(พั่น) ว.(ร) ท้นที่

38. ละเมาม่วนเพราะ

ละเมา ว.(ล) รื่นรมย์, เป็นที่พอใจ
 ม่วน ว.(ล) ไพเราะ, สนุก, เพลิดเพลิน
 เพราะ ว.(ร) นำฟัง, เสนาะ, ไพเราะ

39. ลำบากยากทุกข์

ลำบาก ว.(ร) เดือดร้อนเพราะถูกทรมานกายหรือใจ
 ยาก น.(ร) ความลำบาก
 ทุกข์ น.(ร) ความยากลำบาก ความไม่สบายกายไม่สบายใจ

40. โลกหล้าโลกีย์

โลก น.(ร) แผ่นดิน
 หล้า น.(ร) โลก, แผ่นดิน
 โลกีย์ ว.(ร) เกี่ยวกับโลก, ทางโลก

41. โศกาโศกเศร้า

โศกา ก.(ร) ร้องไห้
 โศก น.(ร) ความทุกข์, ความเศร้า, ความเดือดร้อนใจ
 เศร้า ก.(ร) สลด, ระทด, หมอง, ไม่เบิกบาน, เป็นทุกข์

42. สรีระรูปร่าง

สรีระ น.(ร) ร่างกาย
 รูป น.(ป) ตัว, ตัวอย่าง, ร่าง, ร่างกาย
 ร่าง น.(ร) รูปทรง, โครง, ตัว

43. สู้ชนรบ

สู้ ก.(ป) รบ

ชน ก.(ป) ปะทะ, โดน, กระทบ

รบ ก.(ป) สู้กัน, ต่อสู้

44. เสร็จเมี้ยนพร้อม

เสร็จ ก.(ป) แล้ว, จบ

เมี้ยน ก.(ล) หมดสิ้น, สำเร็จ

พร้อม ว.(ร) ครบครัน, เสร็จ

45. ไสสว่างแจ้ง

ไส ว.(ป) สว่าง, กระจ่าง, ไม่ชุ่มมัว

สว่าง ว.(ป) มีแสง, กระจ่าง

แจ้ง ว.(ล) กระจ่าง, สว่าง

46. หนีบเหนงเตง

หนีบ ก.(ล) กด, ทับ

เหนง ก.(ล) กด, ทับ, กดขี่, ข่มเหง

เตง ก.(ล) กด, ทับ, วางซ้อนอยู่ข้างบน

47. หวงหึ่งขาง

หวง ก.(ร) ไม่อยากให้, สงวนไว้, กันไว้

หึ่ง ก.(ร) หวงแหนทางซู้สาว

ขาง ก.(ล) หึ่ง, หวง, ระวัง, รักษา

48. หวันกอดเกี้ยว

หวัน ก.(ล) พัน, พัวพัน, กอดรัด

กอด ก.(ร) โอบไว้ในวงแขน

เกี้ยว ก.(ร) รัด, พันแน่น, ติดแน่น

49. หับหิหุ้ม

หับ ก.(ล) ปิด, จับ

หิ ก.(ล) ปิดบัง, ปกคลุม

หุ้ม ก.(ป) ห่อ, คลุมให้รอบ

50. เหยาะหยอกเล่น

เหยาะ ก.(ล) ยั่วเย้า, หยอกเล่น

หยอก ก.(ร) เล่นหรือล้อไม่จริงจัง

เล่น ว.(ร) อาการที่ทำหรือพูดอย่างไม่เอาจริง

51. ไหวห้วนเพื่อน

ไหว ก.(ร) สั่น, สะเทือน, กระดิก

ห้วน ก.(ป) สั่น, สะเทือน

เพื่อน ก.(ล) กระเทือน, ไหว, ทำให้ไหวหรือห้วนไหว

52. อุปถัมภ์คำชู

อุปถัมภ์ น.(ร) การคำจุน, การคำชู, การสนับสนุน, การเลี้ยงดู

คำ ก.(ป) จุน, ยัน

ชู ก.(ป) ยกขึ้นให้สูง, บำรุงให้ดีขึ้น

3.1.3 คำซ้อน 4 คำที่มีความหมายเหมือนกัน

1. เจียรจาปากด้าน

เจียร ก.(ล) พุด

จา ก.(ล) พุด, คุย

ปาก ก.(ล) พุด, เจรจา

ด้าน ก.(ล) พุด, เจรจา, พุดตอบ

2. เทียมปุนปานเปรียบ

เทียม ก.(ป) เทียบ

ปุน ว.(ร) เทียบ, เทียม, ปาน, เปรียบ, เพียง

ปาน ว.(ร) เหมือน, คล้าย, เช่น, เพียง

เปรียบ ก.(ป) เทียบ

3. ฟ่านหย่านเข็ดขาม

ฟ่าน ก.(ล) กลัว, เกรง, ขยาด

หย้าน ก.(ล) พรัน, หวาดเกรง
 เช็ด ก.(ล) ครันคร้าม, ไม่กล้าทำเช่นนั้น
 ขาม ก.(ล) ขาม, เกรง, คร้าม, หวาด

4. มอบอับปลงปัน

มอบ ก.(ร) เวนให้, ยกให้
 อับ ก.(ล) มอบให้, ยกให้
 ปลง ก.(ล) อนุญาต, ปล่อยหรือเปลื้องให้พ้นภาระ
 ปัน ก.(ล) ให้, แบ่งให้

5. ยาวนานเนิ่นช้า

ยาว ว.(ป) นาน, ยืด, ตรงกันข้ามกับ สั้น.
 นาน ว.(ร) ยาว ช้า (ใช้แก่เวลา)
 เนิ่น ว.(ร) ก่อนหน้าหรือก่อนเวลานาน ๆ
 ช้า ว.(ร) ค่อยๆ เคลื่อนไป ไม่เร็ว ไม่ไว

3.2 คำซ้อนที่มีความหมายใกล้เคียงกัน

3.2.1 คำซ้อน 2 คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน

1. กตชี้

กต ก.(ร) บังคับลง, ช่ม
 ชี้ ก.(ร) นั่งเอาขาคร่อม

2. กรรมเวร

กรรม น.(ร) การกระทำที่ส่งผลร้ายมายังปัจจุบัน หรือซึ่งจะส่งผลร้ายต่อไปในอนาคต
 เวร น.(ร) ความพยายาบาท ความปองร้าย

3. กระแสแม่น้ำ

กระแส น.(ร) น้ำที่เคลื่อนไหลเรื่อยเป็นแนวไม่ขาดสาย
 แม่น้ำ น.(ร) ลำน้ำใหญ่ซึ่งเป็นที่รวมของลำธารทั้งปวง

4. กราบนบ

กราบ ก.(ร) แสดงความเคารพด้วยวิธีนั่งประนมมือขึ้นเสมอหน้าผาก แล้วน้อมศีรษะลงจดพื้น
 นบ ก.(ร) ไหว้ นอบน้อม

5. กล่าวชี้

กล่าว ก.(ร) บอก, แจ้ง, พูด
 ชี้ ก.(ร) แนะนำ, บอกให้

6. กล่าวร้อง

กล่าว ก.(ร) บอก, แจ้ง, พูด
 ร้อง ก.(ร) เปล่งเสียงดัง

7. กลืนรส

กลืน น.(ร) สิ่งที่ได้ด้วยจุมก
 รส น.(ร) สิ่งที่ได้ด้วยลิ้น

8. กวดเหยี่ยม

กวด ก.(ล) ตรวจ, สอบดูให้รู้
 เหยี่ยม ก.(ล) ชะงอก, โผล่ออก

9. กวนเคี้ยว

กวน ก.(ร) รบกวนทำให้เกิดความรำคาญ
 เคี้ยว ก.(ล) หยอกเย้าในเชิงชวนทะเลาะ

10. กวังเมา

กวัง ก.(ล) มึน, งง, สงสัย
 เมา ก.(ร) ก. อาการที่มีนจนลืมหัดสติเพราะฤทธิ์

11. กอดพัน

กอด ก.(ร) โอบไว้ในวงแขน
 พัน ก.(ล) นวด, ขยำ

12. กอดรัด

กอด ก.(ร) โอบไว้ในวงแขน

รัด ก.(ร) โอบรอบหรือพันให้กระชับ

13. กั้นกล้า

กั้น ว.(ล) กล้าหาญ, ดุดัน

กล้า ว.(ล) กระปรี้กระเปร่า, กล้าหาญ, แข็ง

14. กำเส้า

กำ ว.(ล) สกัด

เส้า ว.(ล) คล้ำ, ดำ, หม่นหมอง

15. กัดซ่อม

กัด ว.(ล) แสบ

ซ่อม ว.(ล) เรียวแสบเข้าไปหรือลงไปตามลำดับ

16. เก่งกล้า

เก่ง ก.(ร) สามารถในทางใดทางหนึ่ง

กล้า ก.(ร) ไม่กลัว, ไม่ครั่นคร้าม

17. เกื้อหนุน

เกื้อ ก.(ร) อุดหนุน, เจือจาน, เอื้อเฟื้อ

หนุน ก.(ร) ส่งเสริม

18. โกรธาเคื่อง

โกรธา ก.(ร) โกรธ

เคื่อง ก.(ร) ไม่พอใจและเริ่มรู้สึกโกรธ

19. ขว้างทิ้ง

ขว้าง ก.(ป) ทิ้งออกไปอย่างแรง

ทิ้ง ก.(ป) สละ, ละเสีย, โยนหรือเทเสียโดยไม่ต้องการ

20. ชัดขวาง

ชัด ก.(ร) ไม่ทำตาม, ฝ่าฝืน, ขืนไว้
 ขวาง ก.(ร) กีดกัน, สกัถ

21. ชัดข้อง

ชัด ก.(ร) ไม่ทำตาม, ฝ่าฝืน, ขืนไว้
 ข้อง ก.(ร) ติดอยู่

22. ชัดเคื่อง

ชัด ก.(ร) ไม่ทำตาม, ฝ่าฝืน, ขืนไว้
 เคื่อง ก.(ร) ไม่พอใจและเริ่มรู้สึกโกรธ

23. ชานไซ

ชาน ก.(ร) กล่าว, เรียก, เอ่ย, พูด, ตอบ
 ไซ ก.(ร) บอก, อธิบาย, ขยาย

24. ชิดแต้ม

ชิด ก.(ร) ใช้ของแหลมเป็นต้นทำให้เป็นเส้นหรือรอย
 แต้ม ก.(ล) เขียนอย่างเขียนหนังสือ, วาด, เอาสีหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งตะให้เป็นจุดหรือลวดลาย

25. แข้งหยาบ

แข้ง ว.(ร) กระด้าง, ไม่อ่อน
 หยาบ ว.(ร) ไม่ละเอียด

26. ไซเล่า

ไซ ก.(ร) บอก, อธิบาย, ขยาย
 เล่า ก.(ป) พูดหรือบอกเรื่องราวให้ผู้อื่นฟัง

27. คั่นคว่ำ

คั่น ก.(ป) เทียวหา, แสวงหา, เลือหา
 คว่ำ ก.(ป) ฉวย, จับ, โฉบ

28. คลั่งแค้น

คลั่ง ก.(ร) แสดงอาการผิดปกติอย่างคนบ้า
 แค้น ก.(ร) โกรธเจ็บใจอยู่ไม่หาย

29. ครี้อ้า

ครี ก.(ล) คลี่, แยม, บาน, คลาย
 อ้า ก.(ร) เปิด, แบะออก, ทำให้เปิดออก

30. คอนไหว

คอน ว.(ล) ไม่มั่นคง
 ไหว ก.(ร) สั่น สะเทือน กระทบ

31. คเนนีก

คเนน ก.(ร) กะ, คำนวณเอาอย่างหยาบ ๆ
 นีก ก.(ป) คิด, ตริตrong, รำพึง

32. คัดแค้น

คัด ว.(ร) แน่นหรือตึง
 แค้น ก.(ป) เคือง, คับใจ, เจ็บใจ, ชัด, ติด

33. ค้างเค้น

ค้าง ก.(ล) ยังไม่แล้วเสร็จตามกำหนด
 เค้น ก.(ล) ตกค้าง, เหลืออยู่

34. เคียดขัง

เคียด ก.(ล) ขี้แค้น, โกรธขี้แค้น
 ขัง ก.(ร) เกลียด, ไม่ชอบ, ไม่รัก

35. แค้นข้อง

แค้น ก.(ร) โกรธเจ็บใจอยู่ไม่หาย
 ข้อง ก.(ร) ติดอยู่

36. แค้นเคือง

แค้น ก.(ร) โกรธเจ็บใจอยู่ไม่หาย

เคือง ก.(ร) ไม่พอใจและเริ่มรู้สึกโกรธ

37. โศครเชื้อ

โศคร น.(ร) วงศ์สกุล, เผ่าพันธุ์, ต้นสกุล

เชื้อ น.(ร) ผู้ที่สืบวงศ์วานวานเครือเผ่าพันธุ์ต่อ ๆ กันมา

38. เจียบมิด

เจียบ ก.(ร) หายไปโดยไม่มีข่าวคราวหรือไม่เป็นข่าวเลย

มิด ว.(ร) อาการที่ล้มหายไปหรือทำให้ล้มหายไปจนหมดสิ้นอย่างปิดมิด

39. จ่องชัก

จ่อง ก.(ล) เหนียว, รั้ง, ดึง

ชัก ก.(ร) ดึงสายเชือกเป็นต้นที่ผูกอยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้สิ่งนั้นเคลื่อนไหวไปตามต้องการ

40. จาจ่ม

จา ก.(ล) พุด, คุย

จ่ม ก.(ล) บ่น, ร้าพัน

41. จาตอบ

จา ก.(ล) พุด, คุย

ตอบ ก.(ร) ทำหรือพูดโต้ในทำนองเดียวกับที่มีผู้ทำหรือพูดมา

42. จาเถียง

จา ก.(ล) พุด, คุย

เถียง ก.(ร) พุดโต้, พุดแย้ง, พุดโต้แย้ง, ขัดกัน

43. แจ่งซ็อก

แจ่ง น.(ล) มุม

ซ็อก น.(ล) มุมที่มีลักษณะแคบ

44. ขาติเชื้อ

ขาติ น.(ร) การเกิด, สกุล, เหล่ากอ, เทือกเถา

เชื้อ น.(ร) ผู้ที่สืบวงศ์วานว่านเครือเผ่าพันธุ์ต่อ ๆ กันมา

45. เขยชม

เขย ก.(ล) เบิกบาน, อิ่มเอม, ชุ่มชื่น

ชม ก.(ล) ยินดี, พอใจ

46. เชิญชวน

เชิญ ก.(ร) แสดงความปรารถนาเพื่อขอให้ทำอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยความเคารพหรืออ่อนน้อม

ชวน ก.(ร) จูงใจ โน้มนำ

47. โชคชัย

โชค น.(ร) สิ่งที่น่าผลมาให้โดยคาดหมายได้ยาก

ชัย น.(ร) การชนะ, ความชนะ

48. ช้อนทับ

ช้อน ก.(ร) วางทับกัน

ทับ ก.(ร) วางข้างบน, ช้อนข้างบน

49. ชุกซ่อน

ชุก ก.(ร) หมกซ่อนหรือยัดแทรกไว้ในที่มืดชิดเช่นตามซอกตามมุม

ซ่อน ก.(ร) แอบ, แอบแฝง, ปิดบัง, หลบไว้ในที่ลับตา

50. เซาะไฉ้

เซาะ ก.(ล) แสวงหา, ค้นหา

ไฉ้ ก.(ล) คัด, เลือก

51. ด่วนดัน

ด่วน ว.(ร) รีบเร่ง รวดเร็ว

ดัน ก.(ร) ฝ่าไป, มุดดันไป

52. ดอยดง

ดอย น.(ร) ภูเขา

ดง น.(ล) ที่ซึ่งมีสัตว์หรือไม้อย่างใดอย่างหนึ่งหนาแน่น

53. ดักนิง

ดัก ก.(ล) เจียบ, ไม่ส่งเสียง

นิง ก.(ร) เฉย, ไม่กระดุกกระดิก, ไม่เคลื่อนไหว

54. ดาวเดือน

ดาว น.(ร) สิ่งที่เห็นเป็นดวงมีแสงระยิบระยับในท้องฟ้าเวลามีฝนนอกจากดวงอาทิตย์และดวงจันทร์

เดือน น.(ร) ดวงจันทร์

55. เดินเลียบ

เดิน ก.(ร) ยกเท้าก้าวไป

เลียบ ก.(ร) ไปตามริม ไปตามขอบ

56. แดกหย่อ

แดก ก.(ล) พุดใส่หน้า

หย่อ ก.(ล) กระทบกระเทียบ, ประชด, แดกดัน

57. ต้นตีบ

ต้น ว.(ร) ไม่กลวง ไม่ทะลุตลอด

ตีบ ว.(ร) ลีบ, แผบ, แคบ

58. ต้านแสง

ต้าน ก.(ล) พุด, เกรจา, พุดตอ

แสง ก.(ล) หารือ, ไต้แย้ง

59. ติดห้อย

ติด ก.(ล) แนบอยู่, อากาศข้องค้ำอยู่

ห้อย ก.(ล) แขนงติดอยู่

60. ตีบตัน

ตีบ ว.(ร) ลีบ, แพบ, แคบ

ตัน ว.(ร) ไม่กลวง ไม่ทะลุตลอด

61. ตื่นลุก

ตื่น ก.(ป) พ้นจากหลับ

ลุก ก.(ร) เคลื่อนขึ้นจากท่านั่งหรือท่านอน

62. เต็มต็ม

เต็ม ก.(ล) เต็ม, เพิ่ม, แถม, เสริม

ต็ม ก.(ล) ดันขึ้น, ผลักขึ้น, ประคองยกขึ้น

63. แตกขจาย

แตก ก.(ป) แยก, กระจาย

ขจาย(กระจาย) ก.(ร) ทำให้แพร่หรือแตกแยกออกจากกันไปในที่ต่างๆ

64. แตกฟุ้ง

แตก ก.(ป) แยก, กระจาย

ฟุ้ง ก.(ร) ตลบไป, ปลิวไป, กระจายไป

65. แตกม้าง

แตก ก.(ป) แยก

ม้าง ก.(ล) ล้าง, ทำลาย, รื้อ

66. แตกอ้า

แตก ก.(ป) แยก, กระจาย

อ้า ก.(ป) เปิด, แยกออก, แเบะออก

67. แต้ดดา

แต้ด ก.(ร) จัด, ตั้ง, จัดให้งาม

ดา ก.(ล) จัด, เติริยม

68. แต่งแปง

แต่ง ก.(ร) จัด, ตั้ง, จัดให้งาม

แปง ก.(ล) สร้าง, ทำ, ประดิษฐ์

69. แต่งห้าง

แต่ง ก.(ร) จัด, ตั้ง, จัดให้งาม

ห้าง ก.(ล) ตกแต่ง, ประดับประดาให้เข้าที่, จัดเตรียม

70. ถวายป็น

ถวาย ก.(ร) ให้ มอบให้

ป็น ก.(ร) แบ่ง

71. ถากถาง

ถาก ก.(ร) ฟันเอาเปลือกหรือส่วนนอกออก

ถาง ก.(ร) ใช้มีดเป็นต้นฟันให้เตียน

72. เถียงรอด

เถียง ก.(ล) ถึง, บรรลุจุดหมาย

รอด ว.(ล) สำเร็จ, ลุล่วง

73. แถลงไซ

แถลง ก.(ร) บอก, เล่า, หรือแจ้งให้ทราบเป็นทางการ

ไซ ก.(ร) บอก, อธิบาย, ขยาย

74. ทราบแจ้ง

ทราบ ก.(ร) รู้

แจ้ง ว.(ล) กระแจ้ง, สว่าง

75. ทอดละ

ทอด ก.(ล) ทิ้ง, ปล่อย, วาง

ละ ก.(ล) อาการที่แยกตัวให้พ้นจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกี่ยวข้องอยู่

76. ทานทน

ทาน ก.(ร) ยันหรือรับไว้

ทน ก.(ร) อดกลั้นได้, ทานอยู่ได้

77. ท่าวกลิ้ง

ท่าว ก.(ล) ทกล้ม

กลิ้ง ก.(ร) อาการอย่างของกลมพลิกเลื่อนไปตามพื้น

78. ท่าวล้ม

ท่าว ก.(ล) ทกล้ม

ล้ม ก.(ป) นอนทอดลง, ตั้งอยู่ไม่ได้, คงอยู่ไม่ได้

79. ทิวราตรี

ทิวา น.(ร) วัน

ราตรี น.(ร) กลางคืน เวลามืดค่ำ

80. ทุกข์ร้อน

ทุกข์ น.(ร) ความยากลำบาก ความไม่สบายกายไม่สบายใจ

ร้อน ว.(ร) กระวนกระวาย

81. เที่ยงทัน

เที่ยง ว.(ล) ถึง, ไปถึง

ทัน ว.(ร) เป็นไปตามเวลาที่กำหนด เป็นไปพอดีกับเวลาที่กำหนด

82. แหว่งฟัน

แหว่ง ก.(ร) เอาของแหลมทิ่มหรือปักเข้าไป

ฟัน ก.(ร) เอาของมีคมเช่นดาบฟาดลงไป

83. นวดฟัน

นวด ก.(ร) ใช้มือบีบหรือกดเพื่อให้คลายจากความปวดเมื่อยหรือเมื่อยขบ

ฟัน ก.(ล) นวด, ขยำ

84. น้อมน้ำ

น้อม ก.(ร) โนม, ค้อม

น้ำว ก.(ร) เหนี่ยวลง

85. นารีสาว

นารี น.(ร) นาง, ผู้หญิง

สาว น.(ร) หญิงมีวัยต่อจากรุ่นขึ้นไป มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป

86. นิรันดร์นิจ

นิรันดร์ ว.(ร) ตลอดไปไม่เว้นว่าง ติดต่อกันตลอดไป

นิจ ว.(ร) เสมอไป สม่ำเสมอ

87. เนตรหน้า

เนตร น.(ร) ตา ดวงตา

หน้า น.(ร) ส่วนของศีรษะตั้งแต่หน้าผากลงมาจดคาง

88. แน่นหนา

แน่น ว.(ร) อาการที่แออัดยัดเยียดหรือเปียดเสียดจนแทบไม่มีที่ว่าง

หนา ว.(ร) แน่นทึบ, มาก

89. บ่มลี้

บ่ม ก.(ล) หมก, ซุก, ซ่อน, ลบเร้นอยู่ในกองวัตถุอื่น

ลี้ ก.(ล) ซ่อน, แอบ, แฝง

90. บรรลัย์เมี้ยน

บรรลัย์ ก.(ป) ตาย, ย่อยยับ

เมี้ยน ก.(ล) หมดสิ้น, สูญ

91. บวมพอง

บวม ก.(ร) อาการที่เนื้ออูมหรือนูนขึ้นเพราะอักเสบหรือฟกช้ำเป็นต้น

พอง ก.(ร) อาการที่เป่งหรือพุงขึ้นมาเพราะมีอากาศหรือน้ำเป็นต้นอยู่ภายใน

92. บอกขาน

บอก ก.(ร) พูดให้รู้ เล่าให้ฟัง

ขาน ก.(ร) กล่าว, เรียก, เอ่ย, พูด, ตอบ

93. บัญชาสั่ง

บัญชา ก.(ร) สั่งการตามอำนาจหน้าที่

สั่ง ก.(ร) บอกไว้เพื่อให้ทำหรือให้ปฏิบัติ

94. บิดเบี่ยง

บิด ก.(ป) หมุน, หัน, พลิกแพลง

เบี่ยง ก.(ป) เลี่ยง, เบน, บ่าย

95. บิดเบือน

บิด ก.(ป) หมุน, หัน, พลิกแพลง

เบือน ก.(ป) บิด, หัน, ผัน, เหวไป

96. เบี่ยงเบี่ยง

เบี่ยง ก.(ร) เลี่ยง, เบน, เอี้ยว

เบี่ยง ก.(ล) เอน, เอียง, พังทลาย

97. เปียดยู้

เปียด ก.(ร) แทรกหรือเสียด, ชิดกันติดกันเกินไปในที่จำกัด

ยู้ ก.(ล) ผลัก, ดัน, เซ็น

98. ประพนมบังคม

ประพนม(ประนม) ก.(ร) ยกกระพุ่มมือ ยกมือขึ้นกระพุ่ม

บังคม ก.(ป) ไหว้

99. ปราณีเมตตา

ปราณี ก.(ร) เอ็นดูด้วยความสงสาร

เมตตา น.(ร) ความรักและเอ็นดู ความปรารถนาจะให้ผู้อื่นได้สุข

100. ปราบปราม

ปราบ ก.(ร) ทำให้ราบ, ทำให้อยู่ในอำนาจ

ปราม ก.(ร) ว่ากล่าวตักเตือนให้เกรงกลัว

101. ปลงปัน

ปลง ก.(ล) อนุญาต, ปล่อยหรือเปลื้องให้พ้นภาระ

ปัน ก.(ล) ให้, แบ่งให้

102. ปลงเวน

ปลง ก.(ล) อนุญาต, ปล่อยหรือเปลื้องให้พ้นภาระ

เวน ก.(ล) มอบให้

103. ปัดกวาด

ปัด ก.(ร) ทำให้หมดไปพ้นไปด้วยการพัดหรือโบกเป็นต้น

กวาด ก.(ร) ทำให้เตียนหรือหมดฝุ่นละอองด้วยไม้กวาดเป็นต้น

104. ปั่นปลง

ปั่น ก.(ล) ให้, แบ่งให้

ปลง ก.(ล) อนุญาต, ปล่อยหรือเปลื้องให้พ้นภาระ

105. ปั่นป่วน

ปั่น ก.(ร) ทำให้หมุน, ทำให้เวียน

ป่วน ก.(ป) มวน, อลวน, วนเวียน

106. ปากทัก

ปาก ก.(ล) พูด, เจรจา

ทัก ก.(ล) พูดด้วยอัยยาศัยเมื่อพบกัน

107. ป่านป้อง

ป่าน ก.(ล) กั้น, ขวาง

ป้อง ก.(ร) บังเพื่อกักหรือกั้นไว้

108. ปานเฉียบ

ปาน ว.(ร) เหมือน, คล้าย, เช่น, เพียง

เฉียบ ก.(ล) เอาสิ่งหนึ่งเข้ามาเทียบกับอีกสิ่งหนึ่งเพื่อให้เห็นความใกล้เคียงหรือแตกต่างกัน

109. ป่าวร้อง

ป่าว ก.(ร) บอกให้รู้ทั่วกัน

ร้อง ก.(ร) เปล่งเสียงดัง

110. ปิดบัง

ปิด ก.(ร) กันหรือกันไว้ไม่ให้เผยออก

บัง ก.(ร) กัน, กันหรือปิดไม่ให้เห็น, ไม่ให้ผ่าน, ไม่ให้โดน

111. ปิดหุ้ม

ปิด ก.(ร) กันหรือกันไว้ไม่ให้เผยออก

หุ้ม ก.(ป) ห่อ, คลุมให้รอบ

112. เปรียบเหมือน

เปรียบ ก.(ร) เอาสิ่งหนึ่งเข้ามาเทียบกับอีกสิ่งหนึ่งเพื่อให้เห็นว่าใกล้เคียง เสมอกัน หรือผิดกัน

เหมือน ว.(ป) อย่างเดียวกัน, ไม่แปลกกัน

113. เปลา่จ้อย

เปลา่ ว.(ร) ว้าง, ไม่มีอะไรอื่น

จ้อย ก.(ล) ขวด, พลาด, หมดหวัง

114. เป่าปัด

เป่า ก.(ล) เสกคาถาแล้วพ่นลมไปโดยประสงค์จะรักษาโรคเป็นต้น

ปัด ก.(ล) บำบัด, ปัดเป่า, ทำให้หาย

115. แปรป้อ

แปร ก.(ล) ป้าย, ทำให้เปื้อน

ป้อ ก.(ล) พอกพูน

116. แปลกปลอม

แปลก ว.(ร) แตกต่างไปจากที่เคยคิด เคยรู้ เคยเห็น
 ปลอม ว.(ร) ไม่แท้หรือไม่จริงตามสภาพของสิ่งนั้น

117. ผ่อคอย

ผ่อ ก.(ล) ดู
 คอย ก.(ล) มอง, ดู, แล

118. ผ่องใส

ผ่อง ว.(ร) ปลั่ง, ปราศจากมลทิน, ไม่ขุ่นมัว
 ใส ว.(ป) แจ่ม, ไม่ขุ่น, ไม่มัว

119. ผ่อนผัน

ผ่อน ก.(ป) หย่อน, ลดหย่อน
 ผัน น.(ร) ทำให้เปลี่ยนไปจากแนวหรือลักษณะเดิม

120. ผ่อเฝ้า

ผ่อ ก.(ล) ดู
 เฝ้า ก.(ร) ระวังดูแล, รักษา

121. ผ่อเหง้อ

ผ่อ ก.(ล) ดู
 เหง้อ ก.(ล) ชะเง้อ

122. ผ่อเหยี่ยม

ผ่อ ก.(ล) ดู
 เหยี่ยม ก.(ล) ชะโงก, โผล่ออก

123. ผัดผาย

ผัด ก.(ล) หมุน, วน, ย้ายไปมา
 ผาย ก.(ล) เดินทาง

124. ผัดเหลียว

ผัด ก.(ล) หมุน, วน, ย้ายไปมา

เหลียว ก.(ร) ผินไปทางขวาหรือทางซ้ายอย่างเอี้ยวคอ

125. ผันเปี่ยง

ผัน ก.(ร) ทำให้เปลี่ยนไปจากแนวหรือลักษณะเดิม

เปี่ยง ก.(ร) เลี่ยง, เบน, เอี้ยว

126. ผิดผวน

ผิด ว.(ป) ไม่ถูก, ไม่ดี

ผวน ว.(ล) ไม่ถูกต้อง

127. ผิดแผก

ผิด ว.(ป) ไม่ถูก, ไม่ดี

แผก ว.(ล) แปลก, ผิดไป

128. เผ็ดละอาย

เผ็ด ก.(ล) อับอาย, รู้สึกลายหน้า

ละอาย ก.(ร) รู้สึกอายที่จะทำสิ่งไม่ถูกไม่ควร

129. เผี้ยวกวาด

เผี้ยว ก.(ล) ทำความสะอาด

กวาด ก.(ร) ทำให้เตียนหรือหมดฝุ่นละอองด้วยไม้กวาดเป็นต้น

130. แผผวน

แผ ก.(ล) ผัน, เปลี่ยน

ผวน ว.(ล) สับสน, วกวน, ไม่มีระเบียบ

131. แผงเทียม

แผง ก.(ล) หลบ, แอบ, ซ่อน, แฝง

เทียม ว.(ล) ไกล, ชิด, เคียง, เทียมข้าง

132. พอกพัน

พอก ก.(ร) หุ้ม

พัน ก.(ร) วนรอบด้วยสิ่งที่เป็นเส้นสายหรือสิ่งที่มีลักษณะเช่นนั้น

133. ฟ่ายย้าย

ฟ่าย ก.(ร) แพ้, หนีไป

ย้าย ก.(ร) เปลี่ยนที่

134. ฟ่ายหนี

ฟ่าย ก.(ร) แพ้, หนีไป

หนี ก.(ร) ไปเสียให้พ้น, หลีกไปให้พ้น

135. พิกงว้าย

พิก ก.(ล) กลับ, คืบ

งว้าย ก.(ล) วก, เลี้ยว, กลับ

136. เพราทอน

เพรา น.(ล) เวลาเย็น

ทอน น.(ล) เวลาเที่ยงวัน

137. ฟังยิน

ฟัง ก.(ร) ตั้งใจสดับ, คอยรับเสียงด้วยหู, ได้ยิน

ยิน ก.(ร) รู้เสียงด้วยหู

138. ฟันแทง

ฟัน ก.(ร) เอาของมีคมเช่นดาบฟาดลงไป

แทง ก.(ร) เอาของแหลมทิ่มหรือปักเข้าไป

139. ฟาดฟัด

ฟาด ก.(ร) หวด, เหวี่ยง

ฟัด ก.(ร) ต่อยสู้

140. ฟิ้นตื้น

ฟิน ก.(ป) กลับคืน, กลับมีสติ

ตื้น ก.(ป) ฟิ้นจากหลับ

141. เฟื่องคา

เฟื่อง น.(ล) ฟางข้าว

คา น.(ล) หย้าคา

142. เพื่อนคอน

เพื่อน ก.(ล) กระเทือน, ไหว, ทำให้ไหวหรือหวั่นไหว

คอน ว.(ล) ไม่มั่นคง

143. มาสปี

มาส น.(ร) เดือน

ปี น.(ร) เวลา 12 เดือนตามสุริยคติ

144. มืดมิด

มืด ว.(ป) ไม่แลเห็น, ไม่สว่าง

มิด ว.(ป) บัง, ลับ, แลไม่เห็น

145. เมินเสีย

เมิน ก.(ป) เบือนหน้าเสีย, ไม่ดู, ไม่แล

เสีย(เฉย) ก.(ป) ไม่เอาใจใส่

146. แม่่นทัด

แม่่น ว.(ล) ถูกต้อง

ทัด ว.(ล) ตรง

147. ไมตรีมิตร

ไมตรี น.(ร) ความเป็นเพื่อน, ความหวังดีต่อกัน

มิตร น.(ร) เพื่อนรักใคร่คุ้นเคย

148. ยกย้าย

ยก ก.(ร) เคลื่อนไป, พากันไป, เดินทาง
ย้าย ก.(ร) เปลี่ยนที่

149. ย่อยยับ

ย่อย ก.(ป) ป่น, แหลก, ยับ, แยก
ยับ ก.(ป) ซ้ำซอก, พังทลาย, ป่นปี้

150. ยัดยู่

ยัด ก.(ร) บรรจุหรือใส่สิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยอัดดันหรือผลักดันเข้าไป
ยู่ ก.(ล) ผลัก, ดัน, เข็น

151. ยากจน

ยาก น.(ร) ความลำบาก
จน ว.(ร) อัดคัดขัดสน, ฝืดเคือง, มีเงินไม่พอยังชีพ

152. อย่างย้าย

อย่าง ก.(ล) ยกเท้าก้าวไป, เดิน
ย้าย ก.(ล) เปลี่ยนที่

153. ยาวนาน

ยาว ว.(ป) นาน, ยืด, ตรงกันข้ามกับสั้น
นาน ว.(ร) ยาว, ช้า (ใช้แก่เวลา)

154. ยื่นปัน

ยื่น ก.(ป) ส่ง, ส่งให้
ปัน ก.(ล) ให้, แบ่งให้

155. เยนปิสสา

เยน น.(ป) อมนุษย์ประเภทรากษส, สัตว์ที่เป็นขึ้นจากคนมีอาคม
ปิสสา(ปีศาจ) น.(ร) ผี

156. ร้อนรน

ร้อน ว.(ร) กระวนกระวาย

รน ก.(ร) นิ่งอยู่ไม่ได้, เร่าร้อน

157. ร้อนไหม้

ร้อน ว.(ร) มีความรู้สึกตามผิวหนังเหมือนถูกไฟ

ไหม้ ก.(ร) ติดเชื้อไฟ, ลุก, เผา

158. รอบล้อม

รอบ น.(ร) การบรรจบถึงกัน, การเวียนไปบรรจบถึงกัน

ล้อม ก.(ร) โอบเป็นวงโดยรอบ, ตีวงเข้าไปโดยรอบ

159. รอร้ง

รอ ก.(ร) คอย

ร้ง ก.(ร) หนองเหนียวไว้

160. ร้งรอ

ร้ง ก.(ร) หนองเหนียวไว้

รอ ก.(ร) คอย

161. รัตพัน

รัต ก.(ร) โอบรอบหรือพันให้กระชับ

พัน ก.(ร) วนรอบด้วยสิ่งที่เป็นเส้นสายหรือสิ่งที่มีลักษณะเช่นนั้น

162. เรียกร้อง

เรียก ก.(ป) ร้องหา, ร้องเอา

ร้อง ก.(ร) เปล่งเสียงดัง

163. เรียวรีบ

เรียว(เร็ว) ว.(ร) ไว

รีบ ว.(ร) รวดเร็ว ไม่รอช้า

164. เรืองร่าม

เรือง ว.(ล) สุกสว่าง

ร่าม ว.(ล) อร่าม, รุ่งโรจน์, กระจ่าง

165. ล่วงข้าม

ล่วง ก.(ร) ผ่านจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง

ข้าม ก.(ร) ล่วงพ้นสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยผ่านเหนือสิ่งนั้นไป

166. ลวงพราง

ลวง ก.(ป) ล่อให้หลง, หลอกด้วยเสน่ห์กล

พราง ก.(ป) ลวง, หลอก, ทำให้เลือน

167. ล่วงล้ำ

ล่วง ก.(ป) พ้น, เลย

ล้ำ ก.(ป) ล่วงเกินเข้าไป

168. ละขว้าง

ละ ก.(ล) อาการที่แยกตัวให้พ้นจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกี่ยวข้องอยู่

ขว้าง ก.(ล) ทิ้ง, ละ, ไม่เอาเป็นธุระ

169. ลากชัก

ลาก ก.(ร) ทำให้เคลื่อนที่ตามไปโดยวิธีต่างๆ

ชัก ก.(ร) ดึงสายเชือกเป็นต้นที่ผูกอยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้สิ่งนั้นเคลื่อนไหวไปตามต้องการ

170. ลืมลลา

ลืม ก.(ร) หายไปจากความจำ, นึกไม่ได้, นึกไม่ออก

ลา ก.(ล) ละ, ทิ้ง

171. ลือเล่า

ลือ ก.(ป) กล่าวอ้าง, เล่าข่าว, บอกข่าวคราว, โฆษก

เล่า ก.(ป) พูดหรือบอกเรื่องราวให้ผู้อื่นฟัง

172. เล็งแล

เล็ง ก.(ร) เพ่งมอง, จ้องตรงไป, หมาย, หมายเฉพาะ

แล ก.(ร) ดู, มอง

173. เล่าลือ

เล่า ก.(ป) พูดหรือบอกเรื่องราวให้ผู้อื่นฟัง

ลือ ก.(ป) กล่าวอ้าง, เล่าข่าว, บอกข่าวคราว, โจรกัน

174. แลมอง

แล ก.(ร) ดู, มอง

มอง ก.(ร) มุ่งดู

175. วอนวาน

วอน ก.(ร) ร่ำขอ

วาน ก.(ร) ขอให้ช่วยทำแทนตัว

176. วิตกสังกา

วิตก ก.(ร) เป็นทุกข์, ร้อนใจ, กังวล

สังกา น.(ป) สงกา, ความสงสัย, ความแคลงใจ

177. เวียงวัง

เวียง น.(ล) เมือง

วัง น.(ร) ที่อยู่ของเจ้านาย

178. แวย้ง

แวย ก.(ล) หยุดชั่วคราวระหว่างทาง

ย้ง ก.(ล) พัก, หยุด

179. ส่งยู้

ส่ง ก.(ร) ทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเคลื่อนพ้นจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง

ยู้ ก.(ล) ผลัก, ดัน, เซ็น

180. สมุทรคงคา

สมุทร น.(ร) ทะเลลึก
คงคา น.(ร) น้ำ แม่น้ำ

181. สว่างมาย

สว่าง ก.(ล) สร้าง, ตีขึ้น
มาย ก.(ล) คลาย, คลี่คลาย

182. สอดเซาะ

สอด ก.(ล) เทียบเต็ร, เดินทางท่องเที่ยว
เซาะ ก.(ล) แสวงหา, ค้นหา

183. สอดแสวง

สอด ก.(ล) เทียบเต็ร, เดินทางท่องเที่ยว
แสวง ก.(ร) เทียบหา, ค้นหา, แสหา

184. สอนสั่ง

สอน ก.(ร) บอกวิชาความรู้ให้
สั่ง ก.(ร) บอกไว้เพื่อให้ทำหรือให้ปฏิบัติ

185. สั่งสอน

สั่ง ก.(ร) บอกไว้เพื่อให้ทำหรือให้ปฏิบัติ
สอน ก.(ร) บอกวิชาความรู้ให้

186. สัตจ้อง

สัต น.(ล) ฉัตร, ร่ม, เครื่องหมายแสดงความเป็นพระราช
จ้อง น.(ล) ร่ม, เครื่องสำหรับกางป้องกันแดดฝน

187. สั่นท้วง

สั่น ก.(ร) ไหวถึๆ, ทำให้ไหวถึๆ
ท้วง ก.(ล) กระดิก, เคลื่อนไหว

188. สิ่งสมบัติ

สิ่ง น.(ล) ของต่างๆ

สมบัติ น.(ร) ความถึงพร้อม หมายถึง ทรัพย์สิน เงินทอง ของใช้ เป็นต้น

189. สุปสอด

สุป ก.(ล) สวม, ใส่

สอด ก.(ร) แทรกเข้าไปในระหว่างกลาง

190. สุนกวน

สุน ก.(ล) ผสม

กวน ก.(ล) คนให้เข้ากัน

191. เสงจา

เสง ก.(ล) ทารือ, ไต้แย้ง

จา ก.(ล) พุด, คุย

192. เสรีจเมี้ยน

เสรีจ ก.(ป) แล้ว, จบ

เมี้ยน ก.(ล) หมดสิ้น, สำเร็จ

193. เสื่อมสูญ

เสื่อม ก.(ป) เสียไป, ลื่นไป, ค่อยหมดไป

สูญ ว.(ร) หายไป

194. แสบไหม้

แสบ ก.(ป) อาการเจ็บอย่างบาดแผลที่ถูกน้ำเกลือราด

ไหม้ ก.(ร) ติดเชื้อไฟ, ลุก, เผา (สำหรับไฟ)

195. ใสสว่าง

ใส ว.(ป) สว่าง, กระจ่าง, ไม่ขุ่นมัว

สว่าง ว.(ป) มีแสง, กระจ่าง

196. หนพ่าย

หน ก.(ล) ถอย

พ่าย ก.(ร) แพ้, หนีไป

197. หนักหนา

หนัก ว.(ป) มาก, เกินแรง

หนา ว.(ร) สูงขึ้น, มาก, แน่น

198. หนาวเย็น

หนาว ว.(ร) เย็นจัด, อาการที่รู้สึกเย็นจัด

เย็น ว.(ร) หายร้อน, ตรงข้ามกับร้อน

199. หม่นม่าน

หม่น ว.(ป) สีมัวๆไม่หมดจด, หมอง

ม่าน ก.(ล) เหยี่ยวเพราะถูกความร้อน, ซ้ำ, ฟก

200. หมวดทบ

หมวด ก.(ล) หมวด, ขอดแน่นให้เป็นปม

ทบ ก.(ล) ทบ, พับเข้ามาอย่างทบเชือก

201. หมองเส้า

หมอง ว.(ป) ชุ่น, มัว, ไม่ผ่องใส

เส้า ว.(ล) คล้ำ, ดำ, หม่นหมอง

202. หมองหมาง

หมอง ว.(ร) ชุ่น, มัว, ไม่ผ่องใส

หมาง ก.(ป) ขัดใจ, ชุ่นใจ

203. หมองเหงา

หมอง ว.(ร) ชุ่น, มัว, ไม่ผ่องใส

เหงา ว.(ร) เปลี่ยวใจ, เปลาเปลี่ยว, ไม่คึกคัก

204. หมอบคลาน

หมอบ ก.(ร) กิริยาที่คู้เข่าลงและยอบตัวให้ท่อนแขนส่วนล่างราบอยู่กับพื้น ยอบตัวลงในอาการคล้ายคลึงเช่นนั้น

คลาน ก.(ร) ไปด้วยมือและเข่าอย่างเด็ก

205. หมิ่นสั่น

หมิ่น ว.(ล) ในที่เกือบตก

สั่น น.(ป) ไม่ยาว

206. หมี่ก้อง

หมี่ ว.(ล) อึกทึก, เสียงแซ่

ก้อง ว.(ป) สั่น, ดังสะท้อนไปทางอื่น

207. หมั่นซุก

หมั่น ก.(ล) แหวกเข้าไป, ฝ่าเข้าไป

ซุก ก.(ร) หมกซ่อนหรือยัดแทรกไว้ในที่มืดชิดเช่นตามซอกตามมุม

208. หยอกเคี้ยว

หยอก ก.(ร) เล่นหรือล้อไม่จริงจัง

เคี้ยว ก.(ล) หยอกเข้าในเชิงชวนทะเลาะ

209. หย่อนย้อย

หย่อน ก.(ร) ไม่ตึง

ย้อย ก.(ร) ห้อยเป็นทางลงมา

210. หยิกยืม

หยิก ก.(ป) เอาเล็บมือกดให้เป็นรอยหรือบีบเนื้อให้เจ็บ

ยืม ก.(ล) เอานิ้วมือบีบทำนองแหยบ

211. หยุดหย่อน

หยุด ก.(ร) ชะงัก

หย่อน ก.(ร) เบาลง, น้อย, ไม่เต็ม

212. หยิบถือ

หยิบ ก.(ล) หยิบ, จับ

ถือ ก.(ร) เอาไว้ในมือ, จับยึดไว้

213. หลงลืม

หลง ก.(ร) มีความจำเลอะเลือน, สติเพื่อนไป

ลืม ก.(ร) หายไปจากความจำ นึกไม่ได้ นึกไม่ออก

214. หลงสลั้ง

หลง ก.(ร) สำคัญผิด, เข้าใจผิด

สลั้ง ก.(ล) ตะลึง, ลังเล, ไม่แน่ใจ, มึนงง

215. หลงหลำ

หลง ก.(ร) สำคัญผิด, เข้าใจผิด

หลำ ก.(ล) ถล่ำ

216. หลดไหล

หลด ก.(ล) ผ่อนลง, คลายออก

ไหล ก.(ป) เลื่อนไป

217. หลับนอน

หลับ ก.(ร) ปิดกليبตา, อาการหยุดพักร่างกายซึ่งเส้นประสาทไม่ทำงาน

นอน ก.(ร) เอนตัวลงกับพื้น, หอดตัวลง

218. หลีกค้าย

หลีก ก.(ร) หลบสิ่งที่กีดขวาง, เลี่ยง

ค้าย ก.(ล) ขยับไปจากที่เดิม

219. หอบอุ้ม

หอบ ก.(ร) เอาแขนทั้ง 2 ข้างรวบสิ่งของไป, ขนสมบัติย้ายไป

อุ้ม ก.(ร) โอบยกขึ้น, ยกขึ้นไว้กับตัว

220. ห่อมหายุ

ห่อม ก.(ล) ยุบลง, ลดลง

หายุ ก.(ล) หมด, ลั่น, พ้นจากโรค

221. หอห้อง

หอ น.(ร) เรือนหรืออาคารซึ่งใช้เฉพาะกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง

ห้อง น.(ร) ส่วนของเรือนหรือตึกเป็นต้นที่มีฝาผนังเป็นตอน ๆ

222. ห้ามปราม

ห้าม ก.(ร) ให้เว้นกระทำ, ไม่ให้ทำตามที่กำหนดไว้

ปราม ก.(ร) ว่ากล่าวตักเตือนให้เกรงกลัว

223. หายมายุ

หายุ ก.(ล) หมด, ลั่น, พ้นจากโรค

มายุ ก.(ล) คลาย, ลดลง

224. หายเหือด

หายุ ก.(ล) หมด, ลั่น

เหือด ก.(ป) แห้ง, หมดลง, ค่อยหายไป

225. เหนงหนีบ

เหนง ก.(ล) กด, ทับ, กดขี่, ข่มเหง

หนีบ ก.(ล) บังคับให้ทำตาม

226. เหนื่อยคร้าน

เหนื่อย ก.(ร) รู้สึกอ่อนแรงลง, อิดโรย

คร้าน ก.(ร) ขี้เกียจ, มีความรู้สึกไม่อยากจะทำหรือคิดหรือแสดงอาการใดๆ

227. เหยเหือด

เหย ก.(ล) ระเหย, อาการที่ของเหลวกลายเป็นไอ

เหือด ก.(ล) แห้ง, หมดลง

228. เหลี้ยกหล้ม

เหลี้ยก น.(ล) แหลก, ละเอียด
หล้ม ก.(ล) พัง, ทลาย, จม, ยุบ

229. เหลี้ยวแล

เหลี้ยว ก.(ร) ผินไปทางขวาหรือทางซ้ายอย่างเอี้ยวคอ
แล ก.(ร) ดู, มอง

230. เหินห่าง

เหิน ก.(ร) บินอยู่ในระยะสูง
ห่าง ว.(ร) ไกล, ไม่ชิด

231. เหือดเอื่อน

เหือด ก.(ล) แห้ง, หมดลง, ค่อยหายไป
เอื่อน ก.(ล) ไม่มีน้ำไหลลงมาอีก

232. แหงนชะเง้อ

แหงน ก.(ร) หงายหน้าขึ้น, เงยขึ้น
ชะเง้อ(ชะเง้อ) ก.(ร) เหลี้ยวแลดู, ฝึาคอยดู

233. แหนบอก

แหน ก.(ล) ชี้แจง, ให้รายละเอียด
บอก ก.(ร) พูดให้รู้, เล่าให้ฟัง

234. โห่ร้อง

โห่ อ.(ร) เสียงที่เปล่งออกมาดังเช่นนั้น เป็นเสียงนำเพื่อแสดงความพร้อมเพรียงในการรื่นเรึงหรือการมงคลเป็นต้น

ร้อง ก.(ร) เปล่งเสียงดัง

235. ไหญ่กว้าง

ไหญ่ ว.(ร) โต
กว้าง ว.(ร) ไม่แคบ, แผ่ออกไป

236. อด^๕กัน

อด ก.(ร) กลั้น, งดเว้น

กัน ว.(ล) อดอยาก

237. อ่วง^๕ข้อง

อ่วง ก.(ล) ห่วง, เป็นกังวลถึง

ข้อง ก.(ร) ติดอยู่

238. อ่วง^๕ห้อย

อ่วง ก.(ล) ห่วง, เป็นกังวลถึง

ห้อย ก.(ล) แขนงติดอยู่

239. อ่อน^๕ค้อม

อ่อน ว.(ร) ไม่แข็ง

ค้อม ก.(ร) น้อมลง, ก้มหลัง, โน้มลง

240. อ่อน^๕นวล

อ่อน ว.(ร) ไม่แข็ง

นวล ว.(ล) นุ่ม, อ่อนละมุน, อ่อนนิ่ม

241. อับ^๕จน

อับ ว.(ร) ถึงที่อับจน, ถึงคราวชะตาตก

จน ว.(ร) อดคัดขัดสน, ฝืดเคือง, มีเงินไม่พอยังชีพ

242. อุ่น^๕ร้อน

อุ่น ว.(ร) ค่อนข้างร้อน

ร้อน ว.(ร) ตรงข้ามกับเย็น

243. แอบ^๕ซิด

แอบ ก.(ร) เข้าไปซิด

ซิด(ซิด) ก.(ร) ไกลจวนติดหรือใกล้จนติดกัน

244. ฮาดร้าง

ฮาด ว.(ล) ไม่สำเร็จ, ต้องทิ้งเสียก่อน, ไม่ครบ, ไม่สมบูรณ์

ร้าง ว.(ล) ว่างเปล่า

3.2.2 คำซ้อน 3 คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน

1. กวังเมาเซ

กวัง ก.(ล) มึน, งง, สงสัย

เมา ก.(ร) อาการที่มึนจนลืมตัวขาดสติเพราะฤทธิ์เหล้าฤทธิ์ยา

เซ ว.(ร) อาการที่ขาดความทรงจำจนโอนเอนไปข้างใดข้างหนึ่ง, ลักษณะที่โย้ไปข้างใดข้างหนึ่ง

2. กวัดแกว่งไกว

กวัด ก.(ร) จับด้ามวัตถุให้ปลายตั้งขึ้นแล้วปิดไปมา

แกว่ง ก.(ร) อาการที่เคลื่อนไหวไปทางโน้นทีทางนี้ทีโดยที่โคนหรือต้นของสิ่งนั้นติดอยู่กับสิ่งอื่น

ไกว ก.(ร) ทำสิ่งที่ห้อยอยู่ให้แกว่งไปมา

3. เกี้ยวกอดพัน

เกี้ยว ก.(ร) รัด, พันแน่น, ตัดแน่น

กอด ก.(ร) โอบไว้ในวงแขน

พัน ก.(ล) นวด, ขยำ

4. เกี้ยวชะหวัดรัด

เกี้ยว ก.(ล) ล้อม, อ้อม

ชะหวัด ก.(ล) เวียน, เวียนรอบ

รัด ก.(ร) โอบรอบหรือพันให้กระชับ

5. ขวากเสี้ยนหนาม

ขวาก น.(ร) ไม้หรือเหล็กเป็นต้นมีปลายแหลม สำหรับปักหรือโปรยเพื่อดักหรือให้ตำผู้ผ่านเข้าไป

เสี้ยน น.(ร) เนื้อไม้ที่แตกเป็นเส้นเล็ก ๆ ปลายแหลมอย่างหนาม, เรียกสิ่งอื่นที่มีลักษณะเช่นนั้น

หนาม น.(ร) ส่วนแหลม ๆ ที่งอกออกจากต้นหรือกิ่งของไม้บางชนิดเป็นต้น

6. เขียนขีดแต่้้ม

เขียน ก.(ล) ขีดให้เป็นตัวหนังสือ ตัวเลข หรือลวดลาย

ขีด ก.(ล) ใช้ของแหลมเป็นต้นทำให้เป็นเส้นหรือรอย

แต่้้ม ก.(ล) เขียนอย่างเขียนหนังสือ, วาด, ตะ, เอาสีหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งตะให้เป็นจุดหรือลวดลาย

7. คลาคลาดแคล้ว

คลา ก.(ร) คลาด

คลาด ก.(ร) เคลื่อนจากที่หมาย, เคลื่อนจากกำหนดเวลา

แคล้ว ก.(ร) รอดไป, พ้นไป

8. คัลน้อมเฝ้า

คัล ก.(ร) เฝ้า

น้อม ก.(ร) โอนลงเป็นการแสดงความเคารพ

เฝ้า ก.(ร) ไปพบ, ไปหา

9. ไคลคลาย้าย

ไคลคลา ก.(ร) เดินไป, เคลื่อนไป

ย้าย ก.(ล) ยกเท้าก้าวไป, เดิน

ย้าย ก.(ล) เปลี่ยนที่

10. จมเหียงขว้า

จม ก.(ป) ไม่ลอย, ฝังอยู่, ทรุกลง

เหียง ว.(ล) ไม่ตรง, เฉ

ขว้า ก.(ล) กริยาที่เอาหน้าหรือบนลงล่าง

11. จากล่าวอ้าง

จา ก.(ล) พูด, คุย

กล่าว ก.(ร) บอก, แจ้ง, พูด

อ้าง ก.(ร) กล่าวถึง

12. จาตอบู้

จา ก.(ล) พูด, คุย

ตอบ ก.(ร) ทำหรือพูดได้ในทำนองเดียวกับที่มีผู้ทำหรือพูดมา
 อู้ ก.(ล) พูด, คุย, เจริจา

13. แจ้งรุ่งเช้า

แจ้ง ว.(ล) กระ้าง, สว่าง

รุ่ง น.(ร) ระยะเวลาตอนเริ่มแรกแห่งวัน

เช้า น.(ร) เวลาระหว่างรุ่งสว่างกับสาย, เวลาตั้งแต่รุ่งสว่างถึงเที่ยง

14. เชื้อเครือเหง้า

เชื้อ น.(ร) ผู้ที่สืบวงศ์วานว่านเครือเผ่าพันธุ์ต่อ ๆ กันมา

เครือ น.(ร) เชื้อสาย, วงศ์วาน

เหง้า น.(ร) ต้นเดิม, ต้นวงศ์

15. ดันปูนยู่

ดัน ก.(ร) ผลักเพื่อให้เคลื่อนไปด้วยกำลัง

ปูน ก.(ล) บุก, แหวก

ยู่ ก.(ล) ผลัก, ดัน, เข็น

16. ดุดันกันกล้า

ดุดัน ว.(ร) ดุอย่างไม่ลดละ

กัน ว.(ล) กล้าหาญ, ดุดัน

กล้า ว.(ล) กล้าหาญ

17. ตัดขาดบัน

ตัด ก.(ร) ทำให้ขาดด้วยของมีคม

ขาด ก.(ร) แยกออกจากกันเพราะถูกดิ่ง ตัด หรือฉีก

บัน ก.(ร) ตัดให้สั้น ตัดให้เป็นท่อน ๆ

18. ต่ำเนินเดินหน

ต่ำเนิน ก.(ล) เดิน

เดิน ก.(ร) ยกเท้าก้าวไป

หน ก.(ล) ถอย

19. ไต่ตามติด

ไต่ ก.(ป) เดินไป

ตาม ก.(ร) ไปหรือมาข้างหลังหรือภายหลังโดยลำดับของสิ่งหรือเหตุการณ์ที่มีมาก่อน

ติด ก.(ร) ต่อเนื่องอย่างใกล้ชิด

20. ถอนถอดชัก

ถอน ก.(ร) ถูดยื่น, ดึงขึ้น

ถอด ก.(ร) เอาออก

ชัก ก.(ร) ดึงสายเชือกเป็นต้นที่ผูกอยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้สิ่งนั้นเคลื่อนไหวไปตามต้องการ

21. ถามไถ่ถ้อง

ถาม ก.(ร) ตั้งปัญหาหรือประเด็นเพื่อให้ได้คำตอบ

ไถ่ ก.(ร) ถาม, พุดคุย

ถ้อง ก.(ล) ไต่ตอบ

22. ทาลูบไล้

ทา ก.(ร) คำรวมหมายถึงกิริยาอาการที่เอาของเปียกหรือของเหลวเป็นต้น ฉาบ ลูบ ไล้ ป้าย หรือป้าย

ลูบ ก.(ร) เอาฝ่ามือทาบลงแล้วเลื่อนไปหรือมาเป็นต้น

ไล้ ก.(ร) ทาโดยละเลงทั่ว ๆ ไป

23. ทุกข์โศกเศร้า

ทุกข์ น.(ร) ความยากลำบาก, ความไม่สบายกายไม่สบายใจ

โศก น.(ร) ความทุกข์, ความเศร้า, ความเดือดร้อนใจ

เศร้า ก.(ร) สลด, ระทด, หมอง, ไม่เบิกบาน, เป็นทุกข์

24. นานเนิ่นช้า

นาน ว.(ร) ยาว, ช้า

เนิ่น ว.(ร) ก่อนหน้าหรือก่อนเวลานาน ๆ

ช้า ว.(ร) ค่อยๆ เคลื่อนไป ไม่เร็ว ไม่ไวนุ่มนวล

25. บิดล่ายเพี้ยน

บิด ก.(ล) บิดพลิ้ว

ล่าย ก.(ล) หลอก, ลวง, พราง, อำ
 เพี้ยน ว.(ป) ผิดแปลกเล็กน้อย, คลาดเคลื่อน

26. แบกตุ้มหาม

แบก ก.(ร) ยกของที่มีน้ำหนักขึ้นวางบนบ่า
 ต้ม ก.(ล) ต้มขึ้น, ผลักขึ้น, ประคองยกขึ้น
 หาม ก.(ร) เอาสิ่งใดสิ่งหนึ่งห้องกลางไม้หรือวางบนเปลเป็นต้น แล้วช่วยกันหิ้วหรือยกไป

27. ปราศรัยไถ่ถ้อง

ปราศรัย น.(ร) การพูดด้วยไมตรีจิต การแสดงอักษณาสัยในระหว่างผู้ใหญ่ต่อผู้น้อยหรือผู้ที่เสมอกัน

ไถ่ ก.(ร) ถาม, พูดคุย

ถ้อง ก.(ล) ไต่ตอบ

28. ปลงปล่อยวาง

ปลง ก.(ล) อนุญาต, ปล่อยหรือปล่อยให้พ้นภาระ
 ปล่อย ก.(ร) ทำให้ออกจากสิ่งที่ติดอยู่ ผูกอยู่ หรือข้องอยู่
 วาง ก.(ร) ปล่อยวาง

29. ปิสसानาครุฑ

ปิสสา(ปีศาจ) น.(ร) ผี
 นาค น.(ร) งูใหญ่มีหงอน เป็นสัตว์ในนิยาย
 ครุฑ น.(ร) พญานกในเทพนิยาย เป็นพาหนะของพระนารายณ์

30. ผ่อคอยแยง

ผ่อ ก.(ล) ดู

คอย ก.(ล) มอง, ดู, แล

แยง ก.(ล) พิจารณาดูอย่างพินิจพิเคราะห์

31. ผัดแหวดเกี้ยว

ผัด ก.(ล) หมุน, วน, ย้ายไปมา

แหวด ก.(ล) ล้อมรอบ

เกี้ยว ก.(ล) ล้อม, อ้อม

32. เฝียบเทียมเหมือน

เฝียบ ก.(ล) เอาสิ่งหนึ่งเข้ามาเทียบกับอีกสิ่งหนึ่งเพื่อให้เห็นความใกล้เคียงหรือแตกต่างกัน
 เทียม ว.(ล) ไกล, ชิด, เคียง, เทียมข้าง
 เหมือน ว.(ป) อย่างเดียวกัน, ไม่แปลกกัน

33. แฝงแอบห้อย

แฝง ก.(ล) หลบ, แอบ, ซ่อน, เร้น
 แอบ ก.(ล) แฝง, เร้น
 ห้อย ก.(ล) แขนงติดอยู่

34. พลิกป็นขว้า

พลิก ก.(ร) กลับด้านหนึ่งเป็นอีกด้านหนึ่ง
 ป็น ก.(ล) กลับข้าง, สลับกัน
 ขว้า ก.(ล) กริยาที่เอาหน้าหรือบนลงล่าง

35. พิโรชโตเศร้า

พิโรช ก.(ร) โกรธ, เคือง
 โต ก.(ล) โกรธ
 เศร้า ก.(ร) สลด, ระทด, หมอง, ไม่เบิกบาน, เป็นทุกข์

36. ม่วนจันทน์

ม่วน ว.(ล) ไพเราะ, สนุก, เพลิดเพลิน
 จันทน์ ว.(ล) สนุก, คึกครื้น
 หนั ว.(ล) ชุลมุน, พลุกพล่าน

37. ยกย้าย

ยก ก.(ล) เคลื่อนไป, พากันไป, เดินทาง
 ย่าง ก.(ล) ยกเท้าก้าวไป, เดิน
 ย้าย ก.(ล) เปลี่ยนที่

38. ยุยงส่งยู่

ยุยง ก.(ร) ยุหรือส่งเสริมให้ทำในสิ่งที่ไม่ดีหนักขึ้น
 ส่ง ก.(ร) ทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเคลื่อนพ้นจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง

ยู๋ ก.(ล) ผลัก, ดัน, เข็น

39. แยกผ่อเหยี่ยม

แยง ก.(ล) พิจารณาตัวอย่างพินิจพิเคราะห์

ผ่อ ก.(ล) ดู

เหยี่ยม ก.(ล) ชะโงก, โผล่ออก

40. ระบำรำเต้น

ระบำ น.(ร) การแสดงที่ใช้ท่าฟ้อนรำ ไม่เป็นเรื่องราว มุ่งความสวยงามหรือความบันเทิง จะแสดงคนเดียวหรือหลายคนก็ได้

รำ ก.(ร) แสดงท่าเคลื่อนไหวโดยมีลีลาและแบบท่าเข้ากับจังหวะเพลงร้องหรือเพลงดนตรี

เต้น ก.(ร) กิริยาที่ยืนอยู่แล้วยกเท้าขึ้นๆ ลงๆ ถี่ๆ, ยกขาขึ้นลงให้เข้าจังหวะกับดนตรี

41. ระบำรำฟ้อน

ระบำ น.(ร) การแสดงที่ใช้ท่าฟ้อนรำ ไม่เป็นเรื่องราว มุ่งความสวยงามหรือความบันเทิง จะแสดงคนเดียวหรือหลายคนก็ได้

รำ ก.(ร) แสดงท่าเคลื่อนไหวโดยมีลีลาและแบบท่าเข้ากับจังหวะเพลงร้องหรือเพลงดนตรี

ฟ้อน ก.(ร) รำ, กราย

42. รำพันนึกคิด

รำพัน ก.(ร) พรำพรรณนาตามอารมณ์

นึก ก.(ป) คิด, ตริตrong, รำพึง

คิด ก.(ป) ก. นึก, ดำริ, ระลึก, ตริตrong

43. เร่งเร็วพลัน

เร่ง ก.(ร) ทำให้เร็วขึ้นกว่าปกติ

เร็ว(เร็ว) ว.(ร) ไว

พลัน ว.(ร) ทันที

44. เรี่ยรายหายสูญ

เรี่ยราย ก.(ร) กระจายเคลื่อนไป

หาย ก.(ร) สูญ, หาไม่พบ, ไม่ปรากฏ

สูญ ก.(ร) หายไป

45. ลวงล่อเล่น

ลวง ก.(ร) ทำให้หลงผิด

ล่อ ก.(ร) ใช้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นอุบายชักนำ

เล่น ว.(ร) อาการที่ทำหรือพูดอย่างไม่เอาจริง

46. วงศ์วานชาติเชื้อ

วงศ์วาน น.(ร) ลูกหลานเหลนในตระกูล

ชาติ น.(ร) การเกิด, สกุล, เหล่ากอ, เทือกเถา

เชื้อ น.(ร) ผู้ที่สืบวงศ์วานว่านเครือเผ่าพันธุ์ต่อ ๆ กันมา

47. วอดวายสูญ

วอด ก.(ร) หหมดไป, สิ้นไป

วาย ก.(ร) ค่อยสิ้นไปตามคราวหรือกำหนดอายุเวลา

สูญ ว.(ร) หายไป

48. วิโยคโศกเศร้า

วิโยค น.(ร) การจากไป, การพลัดพราก, ความร้าง, ความห่างเหิน

โศก น.(ร) ความทุกข์, ความเศร้า, ความเดือดร้อนใจ

เศร้า ก.(ร) สลด, ระทด, หมอง, ไม่เบิกบาน, เป็นทุกข์

49. โศกเศร้าอาวรณ

โศก น.(ร) ความทุกข์, ความเศร้า, ความเดือดร้อนใจ

เศร้า ก.(ร) สลด, ระทด, หมอง, ไม่เบิกบาน, เป็นทุกข์

อาวรณ ก.(ร) ห่วงใย, อาลัย, คิดกังวลถึง

50. สนองตอบด้าน

สนอง ก.(ร) โต้ตอบ

ตอบ ก.(ร) ทำหรือพูดโต้ในทำนองเดียวกับที่มีผู้ทำหรือพูดมา

ด้าน ก.(ป) รับไว้

51. สว่างหมดใส

สว่าง ว.(ป) กระจ่าง

หมด ว.(ล) เกือบ, เตียน

ใส ว.(ป) แจ่ม, ไม่ขุน, ไม่มัว

52. ส่องคอยแยง

ส่อง ก.(ร) เฟ่งมอง

คอย ก.(ล) มอง, ดู, แล

แยง ก.(ล) พิจารณาตัวอย่างพินิจพิเคราะห์

53. หนผ่านหย้าน

हन ก.(ล) ถอย

ผ่าน ก.(ล) กลัว, เกรง, ขยาด

หย้าน ก.(ล) พร้น, หวาดเกรง

54. หนามขวากเสี้ยน

หนาม น.(ร) ส่วนแหลม ๆ ที่งอกออกจากต้นหรือกิ่งของไม้บางชนิดเป็นต้น

ขวาก น.(ร) ไม้หรือเหล็กเป็นต้นมีปลายแหลม สำหรับปักหรือโปรยเพื่อดักหรือให้ตำผู้ผ่านเข้าไป

เสี้ยน น.(ร) เนื้อไม้ที่แตกเป็นเส้นเล็ก ๆ ปลายแหลมอย่างหนาม, เรียกสิ่งอื่นที่มีลักษณะเช่นนั้น

55. หมองดำมัว

หมอง ว.(ร) ขุ่น, มัว, ไม่ส่องใส

ดำ ว.(ร) สีสายสีเข้มดำไฟจับกันหม้อ

มัว ว.(ร) ไม่แจ่ม, ไม่กระจ่าง

56. หมากเหมี้ยงมุสิ

หมาก น.(ล) ชื่อเรียกปาล์มหลายชนิดในวงศ์ Palme รสฝาด ใช้เคี้ยวกินกับปูนและพลู

เหมี้ยง น.(ล) ชื่อพรรณไม้พุ่ม ขึ้นตามหุบเขาในเขตร้อน ยอดอ่อนนึ่งให้สุกแล้วหมักให้ได้ที่ใช้

ม้วนห่อเกลือเพื่ออมหลังอาหาร

มุสิ น.(ล) บุหรี

57. แหลย้อยยับ

แหลว ว.(ล) แหลก, ละเอียด

ย้อย ก.(ร) ทำเป็นส่วนเล็กส่วนน้อยโดยแยกจากส่วนใหญ่

ยับ ก.(ร) อาการซึ่งแสดงความเสียหายมาก หรือเสียรูปจนถึงชำรุด, พังทลาย, ป่นปี้, บู่บี้
 ย่ำ, ยู่ยี่

58. ไหลหลังย้อย

ไหล ก.(ร) เคลื่อนที่ไปอย่างของเหลวเช่นน้ำ, เลื่อนไป

หลัง ก.(ร) ไหลลงหรือทำให้ไหลลงไม่ขาดสาย

ย้อย ก.(ร) ห้อยเป็นทางลงมา

59. ไหวห้วนคอน

ไหว ก.(ร) สั่น, สะเทือน, กระดิก

ห้วน ก.(ป) สั่น, สะเทือน

คอน ว.(ล) ไม่มั่นคง

60. ไหวห้วนเสี้ย

ไหว ก.(ร) สั่น สะเทือน กระดิก

ห้วน ก.(ป) สั่น, สะเทือน

เสี้ย ก., ว.(ล) เอน, เบินจากแนวตรง

61. อ่วงข้องอาลัย

อ่วง ก.(ล) ห่วง, เป็นกังวลถึง

ข้อง ก.(ร) ติดอยู่

อาลัย ก.(ร) ห่วงใย, พัวพัน, ระลึกถึงด้วยความเสียดาย

62. อาหารน้ำเข้า

อาหาร น.(ร) ของกิน, เครื่องค้ำจุนชีวิต, เครื่องหล่อเลี้ยงชีวิต

น้ำ น.(ป) ของเหลวที่ใช้อาบกินและซักฟอก

เข้า(ข้าว) น.(ป) พืชที่ใช้เมล็ดเป็นอาหารทั่วไป

63. เอ็นเรียกร้อง

เอ็น ก.(ล) ตะโกน, ตะโกนเรียก, ตะโกนบอกกล่าว

เรียก ก.(ป) ร้องหา, ร้องเอา

ร้อง ก.(ร) เปล่งเสียงดัง

3.2.3 คำซ้อน 4 คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน

1. กราบนบกำไห้ว

กราบ ก.(ร) แสดงความเคารพด้วยวิธีนึ่งประนมมือขึ้นเสมอหน้าผาก แล้วน้อมศีรษะลงจดพื้น

นบ ก.(ร) ไหว้, นอบน้อม

กำ ก.(ร) ทำให้ต่ำลงโดยอาการน้อม

ไห้ว ก.(ร) ทำความเคารพโดยยกมือขึ้นประนม ถ้าเป็นผู้น้อยไหว้ผู้ใหญ่หรือผู้ทรงศีลต้องกำศีรษะลงแต่พองาม

2. ช่มเหงเหนงหนีบ

ช่ม ก.(ร) ใช้กำลังกดลงไม่ให้ผยองขึ้น

เหง ก.(ร) ช่ม

เหนง ก.(ล) กด, ทับ, กดขี่, ช่มเหง

หนีบ ก.(ล) บังคับให้ทำตาม

3. จาไซกล่าวอุ

จา ก.(ล) พูด, คุย

ไซ ก.(ร) บอก, อธิบาย, ขยาย

กล่าว ก.(ร) บอก, แจ้ง, พูด

อุ ก.(ล) พูด, คุย, เจรจา

4. ดิดสีต้อยเคาะ

ดิด ก.(ร) เอนนิ้วมือหรือไม้สะกิดให้ดัง

สี ก.(ร) ครูด, ถู

ต้อย ก.(ล) เคาะ, กระทบ

เคาะ ก.(ร) ใช้อวัยวะมีมือเป็นต้นกระทบเบา ๆ

5. เดินเที่ยวเที่ยวลัด

เดิน ก.(ร) ยกเท้าก้าวไป

เที่ยว ก.(ล) เดิน

เที่ยว ก.(ร) กิริยาที่ไปทีโน่นทีนี้เรื่อยไป

ลัด ก.(ร) ตัดตรงไปเพื่อย่นทางย่นเวลา

6. แดนดินเทศท้อง

แดน น.(ป) เขต, แขวง, แคว้น

ดิน น.(ร) แผ่นดิน

เทศ น.(ร) ถิ่นที่, ท้องถิ่น

ท้อง น.(ร) พื้นที่หรือบริเวณที่กว้างใหญ่

7. ตอบด้านจาแสง

ตอบ ก.(ร) ทำหรือพูดได้ในทำนองเดียวกับที่มีผู้ทำหรือพูดมา

ด้าน ก.(ล) พูด, เจาจา, พูดตอบ

จา ก.(ล) พูด, คุย

แสง ก.(ล) ทาหรือ, ไต้แย้ง

8. ตีบแน่นคั่งคัด

ตีบ ว.(ร) สืบ, แพบ, แคบ

แน่น ว.(ร) อาการที่แออัดยัดเยียดหรือเบียดเสียดจนแทบไม่มีที่ว่าง

คั่ง ก.(ป) แออัด, แน่น

คัด ว.(ร) แน่นหรือตึง

9. ไต่เต้ายกย้าย

ไต่ ก.(ป) เดินไป

เต้า ก.(ล) เดิน, ไป

ยก ก.(ร) เคลื่อนไป, พากันไป, เดินทาง

ย้าย ก.(ร) เปลี่ยนที่

10. ไถ่ถ้องจากถาม

ไถ่ ก.(ร) ถาม, พูดคุย

ถ้อง ก.(ล) ไต่ตอบ

จา ก.(ล) พูด, คุย

ถาม ก.(ร) ตั้งปัญหาหรือประเด็นเพื่อให้ได้คำตอบ

11. ทรัพย์สิ่งเงินทอง

ทรัพย์ น.(ป) สิ่งของต่างๆ, เงิน, สมบัติต่างๆ

สิ่ง น.(ร) ของต่าง ๆ โดยไม่จำกัดว่ามีชีวิตหรือไม่มีชีวิต

เงิน น.(ร) วัตถุที่ใช้วัดราคาในการซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน
 ทอง น.(ร) ธาตุแท่งชนิดหนึ่งเนื้อแน่นมาก สีเหลืองสุกปลั่ง เป็นโลหะมีค่า

12. ทุกข์ยากอยากกัณฑ์

ทุกข์ น.(ร) ความยากลำบาก, ความไม่สบายกายไม่สบายใจ
 ยาก น.(ร) ความลำบาก
 อยาก ก.(ร) หิว, กระหาย
 กัณฑ์ ว.(ล) อดอยาก

13. ทูมวางขว้างละ

ทูม ก.(ล) ขว้าง, ทิ้ง, โยน, ปล่อย, ทอดทิ้ง
 วาง ก.(ร) ปล่อยวาง
 ขว้าง ก.(ล) ทิ้ง, ละ, ไม่เอาเป็นธุระ
 ละ ก.(ล) อาการที่แยกตัวให้พ้นจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกี่ยวข้องอยู่

14. เทะแหนบอกชี้

เทะ ก.(ล) เปรียบ, เทียบ, วัดขนาด
 แहन ก.(ล) ชี้แจง, ให้รายละเอียด
 บอก ก.(ร) พูดให้รู้ เล่าให้ฟัง
 ชี้ ก.(ร) แนะนำ, บอกให้

15. เทียมปุนปานเปรียบ

เทียม ก.(ป) เทียบ
 ปุน ว.(ร) เทียบ, เทียม, ปาน, เปรียบ, เพียง
 ปาน ว.(ร) เหมือน, คล้าย, เช่น, เพียง
 เปรียบ ก.(ป) เทียบ

16. แทงพันบั่นชำ

แทง ก.(ร) เอาของแหลมทิ่มหรือปักเข้าไป
 พัน ก.(ร) เอาของมีคมเช่นดาบฟาดลงไป
 บั่น ก.(ร) ตัดให้สั้น ตัดให้เป็นท่อน ๆ
 ชำ(ฆ่า) ก.(ร) ทำให้ตาย, ทำให้หมดไป, ทำให้สั้นไป

17. นนตรีเกรีพาดค้อง

นนตรี น.(ล) ดนตรี

เกรี น.(ล) กลอง

พาด น.(ล) ระนาด

ค้อง น.(ล) ฆ้อง

18. เนนานนเนินข้า

เนา ว.(ล) นาน, เน้น, ข้า

นาน ว.(ร) ยาว, ข้า

เนิน ว.(ร) ก่อนหน้าหรือก่อนเวลานาน ๆ

ข้า ว.(ร) ค่อยๆ เคลื่อนไป, ไม่เร็ว, ไม่ไว

19. ผ่องแผ้วใสงาม

ผ่อง ว.(ร) ปลั่ง, ปราศจากมลทิน, ไม่ขุ่นมัว

แผ้ว ว.(ร) สะอาด, หมดจด, บริสุทธิ์

ใส ว.(ป) แจ่ม, ไม่ขุ่น, ไม่มัว

งาม ว.(ร) ลักษณะที่เห็นแล้วชวนให้ชื่นชมหรือพึง

20. พ่ายค้านถอยหนี

พ่าย ก.(ร) แพ้, หนีไป

ค้าน ก.(ล) พ่ายแพ้, ล้ม, ถอย

ถอย ก.(ร) เคลื่อนหรือทำให้เคลื่อนไปข้างหลัง, เลิก, ไม่ทำต่อ

หนี ก.(ร) ไปเสียให้พ้น, หลีกไปให้พ้น

21. พิกงว้ายผ้ายเต้า

พิก ก.(ล) กลับ, คืบ

งว้าย ก.(ล) วก, เลี้ยว, กลับ

ผ้าย ก.(ล) เดิน, เดินทาง, เคลื่อนที่

เต้า ก.(ล) เดิน, ไป

22. ฟุ่ถ้องจาถาม

ฟุ่ ก.(ล) พุด, เจริญ

ถ้อง ก.(ล) โต้ตอบ

จา ก.(ล) พุด, คุย

ถาม ก.(ร) ตั้งปัญหาหรือประเด็นเพื่อให้ได้คำตอบ

23. ยกย้ายผ้ายัด

ยก ก.(ร) เคลื่อนไป, พากันไป, เดินทาง

ย้าย ก.(ร) เปลี่ยนที่

ผ้าย ก.(ล) เดิน, เดินทาง, เคลื่อนที่

ด้น ก.(ล) ฝ่าไป, มุดด้นไป

24. ร้อนเย็นหนาวไข้

ร้อน ว.(ร) มีความรู้สึกตามผิวหนังเหมือนถูกไฟ

เย็น ว.(ร) หายร้อน, ตรงข้ามกับร้อน

หนาว ว.(ร) เย็นจัด, อาการที่รู้สึกเย็นจัด

ไข้ น.(ร) อาการที่มีอุณหภูมิของร่างกายผิดจากระดับปกติเนื่องจากความเจ็บป่วย

25. ล่อเล่นลวงพราง

ล่อ ก.(ร) ใช้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นอุบายชักนำ

เล่น ว.(ร) อาการที่ทำหรือพูดอย่างไม่เอาจริง

ลวง ก.(ป) ล่อให้หลง, หลอกด้วยเสน่ห์กล

พราง ก.(ป) ลวง, หลอก, ทำให้เลื่อน

26. เลียบเกี่ยวเที่ยวย้าย

เลียบ ก.(ล) เดินเลาะ, สำรวจ

เกี่ยว ก.(ล) ล้อม, อ้อม

เที่ยว ก.(ร) กิริยาที่ไปที่โน่นที่นี้เรื่อยไป

ย้าย ก.(ร) ทำให้เคลื่อนจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง

27. วนเวียนแวดล้อม

วน ก.(ร) เวียนไปโดยรอบ

เวียน ก.(ร) อาการที่ของสิ่งหนึ่งเคลื่อนไหวไปรอบ ๆ ของอีกสิ่งหนึ่ง

แวด ก.(ล) ล้อมรอบ

ล้อม ก.(ร) โอบเป็นวงโดยรอบ ตีวงเข้าไปโดยรอบ

28. ว้าวายวอดมิด

ว้า ก.(ล) ป่วยใกล้จะตาย

วาย ก.(ร) ค่อยสิ้นไปตามคราวหรือกำหนดอายุเวลา

วอด ก.(ร) หมดไป, สิ้นไป

มิด ว.(ร) อาการที่ล้มหายไปหรือทำให้ล้มหายไปจนหมดสิ้นอย่างปิดมิด

29. วึ่งยนหกเต้น

วึ่ง ก.(ร) ก้าวไปโดยเร็วยิ่งกว่าเดิน

ยน ก.(ล) กระโดดโลดเต้น

หก ก.(ล) วึ่ง, กระโดด, เต้น, โลด

เต้น ก.(ร) กิริยาที่ยืนอยู่แล้วยกเท้าขึ้นๆ ลงๆ ถี่ๆ, ยกขาขึ้นลงให้เข้าจังหวะกับดนตรี

30. แวดเกี้ยวเวียนวน

แวด ก.(ล) ล้อมรอบ

เกี้ยว ก.(ล) ล้อม, อ้อม

เวียน ก.(ร) อาการที่ของสิ่งหนึ่งเคลื่อนไหวไปรอบ ๆ ของอีกสิ่งหนึ่ง

วน ก.(ร) เวียนไปโดยรอบ

31. สะเต็นเพื่อนเคลื่อนซ้าย

สะเต็น ก.(ล) กระเต็น

เพื่อน ก.(ล) กระเทือน, ไหว, ทำให้ไหวหรือหวั่นไหว

เคลื่อน ก.(ร) ค่อย ๆ เคลื่อนไป เลื่อนหรือทำให้เลื่อนไปจากที่

ซ้าย ก.(ล) บ่าย, เยื้อง, คล้อย, เอียง

32. หม่นมัวหมองเส้า

หม่น ว.(ป) สีมัวๆ ไม่หมดจด, หมอง

มัว ว.(ร) ไม่แจ่ม, ไม่กระจ่าง

หมอง ว.(ร) ขุ่น, มัว, ไม่ส่องใส

เส้า ว.(ล) คล้ำ, ดำ, หม่นหมอง

33. หม่นหม่อมหมองหมาง

หม่น ว.(ป) สีมัวๆ ไม่หมดจด, หมอง

หม่อม ว.(ล) หม่นหมอง, เป็นทุกข์

หมอง ว.(ร) ชุ่น, มั่ว, ไม่พอใจ

หมาง ก.(ป) ชัดใจ, ชุ่นใจ

3.2.4 คำซ้อนมากกว่า 4 คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน

1. จรลี้อย้ายย้ายดั้น

จรลี ก.(ร) เดินเยื้องกราย

ย่าง ก.(ล) ยกเท้าก้าวไป, เดิน

ย้าย ก.(ล) เปลี่ยนที่

ด้าย ก.(ล) เดิน, เดินทาง, เคลื่อนที่

ดั้น ก.(ร) ฝ่าไป, มุดดั้นไป

2. จัดแจงแต่งดาแปงห้าง

จัด ก.(ร) ตกแต่ง

แจง ก.(ร) กระจายออกเป็นส่วน ๆ

แต่ง ก.(ร) จัด, ตั้ง, จัดให้งาม

ดา ก.(ล) จัด, เตรียม

แปง ก.(ล) สร้าง, ทำ, ประดิษฐ์

ห้าง ก.(ล) ตกแต่ง, ประดับประดาให้เข้าที่, จัดเตรียม

3. ทอดทูลลาขว้างละ

ทอด ก.(ล) ทิ้ง, ปล่อย, วาง

ทูล ก.(ล) ขว้าง, ทิ้ง, โยน, ปล่อย, ทอดทิ้ง

ลา ก.(ล) ละ, ทิ้ง, จากไป

ขว้าง ก.(ล) ทิ้ง, ละ, ไม่เอาเป็นธุระ

ละ ก.(ล) อาการที่แยกตัวให้พ้นจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกี่ยวข้องอยู่

3.3 คำซ้อนที่มีความหมายตรงข้ามกัน

3.3.1 คำซ้อน 2 คำที่มีความหมายตรงข้ามกัน

1. ขาดเหลือ

ขาด ก.(ร) มีไม่ครบ, มีไม่เต็ม

เหลือ ก.(ร) เกิน, เกินต้องการ, มาก, มากเกิน

2. ซื่อขาย

ซื่อ ก.(ร) เอาเงินตราแลกกับสิ่งของ
ขาย ก.(ร) เอาของแลกเงินตรา

3. ต้นปลาย

ต้น ว.(ร) แรก, แรกเริ่ม
ปลาย น.(ร) ตอนยอด, ตอนที่สุด

4. ต่ำสูง

ต่ำ ว.(ป) ไม่สูง, เตี้ย
สูง ว.(ป) ยาวตรงขึ้นไปตามทางตั้งฉากกับพื้นเด่น

5. มายรัด

มาย ก.(ล) คลาย
รัด ก.(ร) โอบรอบหรือพันให้กระชับ

6. ร้ายดี

ร้าย ว.(ร) ดุ, ชั่ว, ไม่ดี
ดี ว.(ร) มีลักษณะที่เป็นไปในทางที่ต้องการ นำปรารถนา นำพอใจ

7. หนักเบา

หนัก ว.(ร) มีน้ำหนักมาก
เบา ว.(ร) มีน้ำหนักน้อย

8. เหตุผล

เหตุ น.(ร) สิ่งหรือเรื่องที่ทำให้เกิดผล, คำมูล, เรื่อง
ผล น.(ป) สิ่งที่เกิดจากเหตุ

9. ใหญ่น้อย

ใหญ่ ว.(ร) โต
น้อย ว.(ป) ไม่มาก, เล็ก

3.3.2 คำซ้อน 4 คำที่มีความหมายตรงข้ามกัน

1. ตกเหนือออกใต้

ตก(วันตก) น.(ล) ทิศตะวันตก

เหนือ น.(ล) ทิศที่อยู่ตรงข้ามกับใต้

ออก(วันออก) น.(ล) ทิศตะวันออก

ใต้ น.(ล) ทิศที่อยู่ตรงข้ามกับเหนือ

2. ไปมาออกเข้า

ไป ก.(ร) เคลื่อนออกจากที่ ใช้ตรงกันข้ามกับ มา

มา ก.(ร) เคลื่อนออกจากที่เข้าหาตัวผู้พูด

ออก ก.(ร) อาการที่เคลื่อนไปข้างนอกหรือพ้นจากที่ปิดบัง

เข้า ก.(ร) อาการที่เคลื่อนไปข้างในหรือทำให้เคลื่อนไปข้างใน

3. เปรายายคำเข้า

เพรา น.(ล) เวลาเย็น

งาย น.(ล) เวลาเช้า

คำ ว.(ร) ที่อยู่ในช่วงเวลาตั้งแต่เย็นจนถึงเวลามีดตอนต้นของกลางคืน

เข้า น.(ร) เวลาระหว่างรุ่งสางกับสาย, เวลาตั้งแต่รุ่งสางถึงเที่ยง

4. มากน้อยใหญ่กว้าง

มาก ว.(ร) หลาย, ตรงกันข้ามกับน้อย

น้อย ว.(ร) ตรงข้ามกับมาก, ไม่มาก

ใหญ่ ว.(ร) โต

กว้าง ว.(ร) ไม่แคบ, แผ่ออกไป

5. ร้ายดีชั่วช้า

ร้าย ว.(ร) दु, ชั่ว, ไม่ดี

ดี ว.(ร) มีลักษณะที่เป็นไปในทางที่ต้องการ น่าปรารถนา น่าพอใจ

ชั่ว ว.(ร) เลว, ทรมาน, ร้าย, ไม่ดี

ช้า ว.(ร) หยาบ, ชั่ว, เลว, ทรมาน

6. หนุ่มเถ้าญิงชาย

หนุ่ม ว.(ล) ไม่แก่, เยาว์

เถ้า ว.(ล) เฒ่าแก่, มีอายุมาก

หญิง น.(ล) หญิง, สตรี

ชาย น.(น) คนที่มีเพศตรงข้ามกับสตรี

